

**SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA RYNKU PRACY
W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM**

KIELCE 2013

Wydawca:

Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach
ul. Witosa 86, 25-561 Kielce
tel. 41 36 41 600, fax 41 36 41 666
strona internetowa: www.wup.kielce.pl
e-mail: wup@wup.kielce.pl

Redakcja:

Wydział Badań i Analiz Rynku Pracy
WUP w Kielcach

Niniejsza publikacja udostępniona jest na stronie internetowej
Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach.

Przedruk w całości lub części oraz wykorzystanie danych statystycznych
w druku dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

ISBN 978-83-931923-9-7

Egzemplarz bezpłatny

Nakład: 500 egz.

SPIS TREŚCI	str.
PRZEDMOWA	5
1. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE NA RYNKU PRACY	7
1.1. Definicja osoby niepełnosprawnej	7
1.2. Regulacje prawne dotyczące niepełnosprawnych	8
1.3. Podmioty działające na rzecz osób niepełnosprawnych	9
1.4. Populacja osób niepełnosprawnych	10
1.5. Zatrudnienie osób niepełnosprawnych	12
1.6. Aktywność ekonomiczna osób niepełnosprawnych	16
2. POZIOM I STRUKTURA BEZROBOCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	19
2.1. Bezrobotni niepełnosprawni na tle ogółu bezrobotnych w województwie	19
2.2. Struktura wieku i wykształcenia bezrobotnych niepełnosprawnych	22
2.3. Bezrobotni niepełnosprawni według czasu pozostawania bez pracy	25
2.4. Bezrobotni niepełnosprawni według stażu pracy	27
2.5. Bezrobotni niepełnosprawni według płci	29
2.6. Bezrobotni niepełnosprawni według miejsca zamieszkania	30
2.7. Bezrobotni niepełnosprawni według stopnia i rodzaju niepełnosprawności	32
3. NAPŁYW I ODPŁYW Z BEZROBOCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	34
4. NIEPEŁNOSPRAWNI POSZUKUJĄCY PRACY NIEPOZOSTAJĄCY W ZATRUDNIENIU	38
5. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROMOCJI ZATRUDNIENIA, ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	45
6. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE NA ŚWIĘTOKRZYSKIM RYNKU PRACY – BADAŃ ZAPOTRZĘBOWANIA NA ZAWODY I KWALIFIKACJE W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM	48
7. PODSUMOWANIE	55

TABLICE	str.
Tablica 1. Bezrobotni niepełnosprawni według województw	58
Tablica 2. Bezrobotni niepełnosprawni według powiatów	59
Tablica 3. Bezrobotni niepełnosprawni według płci i powiatów	60
Tablica 4. Bezrobotni niepełnosprawni według powiatów w latach 2005-2012	61
Tablica 5. Bezrobotni niepełnosprawni zamieszkali na wsi i w mieście według powiatów w latach 2005-2012	62
Tablica 6. „Napływ” i „odpływ” bezrobotnych niepełnosprawnych, w tym osób które podjęły pracę według powiatów	63
Tablica 7. „Napływ” bezrobotnych niepełnosprawnych według powiatów w latach 2005-2012	64
Tablica 8. „Odpływ” bezrobotnych niepełnosprawnych według powiatów w latach 2005-2012	65
Tablica 9. Bezrobotni niepełnosprawni wg stopnia i rodzaju niepełnosprawności w powiatach	66
Tablica 10. Struktura „wiekowa” bezrobotnych niepełnosprawnych według powiatów	67
Tablica 11. Poziom wykształcenia bezrobotnych niepełnosprawnych według powiatów	69
Tablica 12. Staż pracy bezrobotnych niepełnosprawnych według powiatów	71
Tablica 13. Czas oczekiwania na pracę bezrobotnych niepełnosprawnych według powiatów	73
Tablica 14. Bezrobotni niepełnosprawni według wieku, wykształcenia, stażu pracy oraz czasu pozostawania bez pracy w podziale na płeć	75
Tablica 15. Podjęcia pracy przez bezrobotnych niepełnosprawnych w 2012 roku według powiatów	76
Tablica 16. Bezrobotni niepełnosprawni w aktywnych programach rynku pracy w 2012 roku według powiatów	77
Tablica 17. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone dla osób niepełnosprawnych w latach 2002-2012	78
Tablica 18. „Napływ” i „odpływ” bezrobotnych niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu według powiatów	79
Tablica 19. Struktura „wiekowa” bezrobotnych niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu według powiatów	80
Tablica 20. Poziom wykształcenia bezrobotnych niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu według powiatów	82
Tablica 21. Staż pracy bezrobotnych niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu według powiatów	84
Tablica 22. Czas oczekiwania na pracę bezrobotnych niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu według powiatów	86

PRZEDMOWA

Wojewódzki Urząd Pracy, realizując zadania w zakresie opracowywania analiz rynku pracy, przygotował materiał analityczno - statystyczny pt. **„Sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy w województwie świętokrzyskim”**.

Celem opracowania jest przybliżenie instytucjom zajmującym się problemami rynku pracy sytuacji osób niepełnosprawnych oraz trudności na jakie napotykają w dostępie do pracy. Podstawę analizy stanowią dane z powiatowych urzędów pracy o bezrobotnych osobach niepełnosprawnych i osobach niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu oraz dane GUS z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). W celu szerszego omówienia problematyki dane statystyczne przytoczone w niniejszym opracowaniu obejmują kilkuletnią perspektywę w przekroju wojewódzkim, z licznymi odniesieniami do danych krajowych oraz w podziale na powiaty. Uzupełnieniem tych informacji są wyniki III edycji *„Badania zapotrzebowania na zawody i kwalifikacje w województwie świętokrzyskim w latach 2012-2013”* przeprowadzonego w I połowie 2012 roku. Badanie zrealizowane przez Wojewódzki Urząd Pracy we współpracy z Powiatowymi Urzędami Pracy, pozwoliło na pozyskanie od świętokrzyskich pracodawców informacji o możliwościach i barierach w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Część analityczna publikacji składa się z bloków tematycznych dotyczących: sytuacji demograficznej, aktywności ekonomicznej ludności, zatrudnienia oraz poziomu i struktury bezrobocia osób niepełnosprawnych. Ponadto przedstawiono realizację aktywnych programów rynku pracy przeciwdziałających i łagodzących skutki bezrobocia wśród osób, które ze względu na różne dysfunkcje organizmu potrzebują wsparcia, często w większym stopniu niż inne grupy dotknięte bezrobociem.

Dane statystyczne zawarte w części tabelarycznej pozwalają na ocenę skali zjawiska bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych na przestrzeni lat 2005 - 2012. W aneksie zamieszczono zestawienia dotyczące bezrobotnych niepełnosprawnych według cech demograficzno - społecznych determinujących ich pozycję na rynku pracy, takich jak: płeć, poziom wykształcenia, miejsce zamieszkania, staż pracy, czas pozostawania bez pracy oraz stopień i rodzaj niepełnosprawności.

Wyrażam nadzieję, iż niniejsza publikacja wpłynie na rozpoznanie potrzeb bezrobotnych niepełnosprawnych oraz problemów z jakimi borykają się oni podczas poszukiwania pracy, jak również przyczyni się do usprawnienia poradnictwa zawodowego prowadzonego przez publiczne służby zatrudnienia na rzecz tej grupy beneficjentów. Ponadto umożliwi właściwy dobór programów rynku pracy wspomagających aktywność zawodową i ułatwiających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

Jednocześnie zachęcam do korzystania z naszych wydawnictw oraz informacji i opracowań zamieszczanych na stronie internetowej www.wup.kielce.pl

Andrzej Lato
Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy

1. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE NA RYNKU PRACY

Dynamicznie zmieniający się współczesny rynek pracy stanowi obszar wielu działań mających na celu wsparcie zatrudnienia szczególnie tych osób, które mają niewielkie szanse na podjęcie pracy. Osoba niepełnosprawna, jako uczestnik rynku pracy, w wielu sytuacjach pozbawiona jest równego dostępu do zatrudnienia oraz odpowiedniego do potrzeb wsparcia w jego pozyskaniu i utrzymaniu. Nierzadko spotyka się też z negatywnymi postawami społecznymi zarówno pracodawców, jak i pracowników sprawnych.

Trudna sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy związana jest z ich niską aktywnością zawodową. Podstawowym źródłem problemów są bariery w dostępie do edukacji i niski poziom doświadczenia zawodowego. Praca, stanowiąca istotny element życia, w przypadku niepełnosprawnych pełni rolę szczególną. Jest dla nich drogą do pełnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa, elementem rehabilitacji, a nie tylko źródłem pozyskiwania środków materialnych. Niepełnosprawni, podejmując pracę wchodzą w relacje z otoczeniem zawodowym. Jest to dla nich możliwość zdobycia kompetencji społecznych oraz przełamania obaw przed kontaktem z innymi ludźmi.

1.1. Definicja osoby niepełnosprawnej

Osoby niepełnosprawne stanowią szczególną kategorię społeczną. W każdym społeczeństwie istnieje pewien procent osób, które z przyczyn dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku wypadku lub chorób nie posiadają pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej.

W polskim prawie pojęcie „**osoba niepełnosprawna**” po raz pierwszy pojawiło się w 1982 r. w Uchwale Sejmu w sprawie inwalidów i osób niepełnosprawnych. W kolejnych latach podejmowano wiele prób zdefiniowania tego pojęcia, w efekcie których w 1996 r. powstała definicja opracowana przez specjalistów powołanych przez Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych. Według niej „**Niepełnosprawną jest osoba, której stan fizyczny/lub/psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z przyjętymi normami prawnymi i społecznymi**”. Podobna definicja zawarta jest w Uchwale Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 roku – *Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. z 13.08.1997r. Nr 50, poz.475)*. Karta definiuje niepełnosprawnych jako „**... osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.**”¹ Najnowszą i będącą w powszechnym użyciu jest definicja zawarta w *Ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz.776 z późn. zm.)*. Zgodnie z ustawą definicja osoby niepełnosprawnej brzmi: „**Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do pracy zawodowej**”.²

¹ Uchwała Sejmu RP z dnia 1 sierpnia 1997 r., Monitor Polski nr50, poz. 475.

² Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz. U. nr 123, poz. 776 z późn. zm.

Definicja ta daje podstawy do określenia trzech stopni niepełnosprawności, a mianowicie lekkiego, umiarkowanego i znacznego. Każdy z tych stopni określa stan zdrowia z uwzględnieniem kryterium zawodowego.

Nowelizacja *Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* z 27 sierpnia 1997 r. z grudnia 2002 r. wprowadziła nowe definicje stopni niepełnosprawności:

- **znaczný stopieñ niepełnosprawności** – do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji;
- **umiarkowany stopieñ niepełnosprawności** - do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;
- **lekki stopieñ niepełnosprawności** – do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jakie wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

1.2. Regulacje prawne dotyczące niepełnosprawnych

Regulacje prawne dotyczące niepełnosprawności można odnaleźć zarówno w prawie krajowym, jak i międzynarodowym.

W przepisach międzynarodowych w art. 25 *Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ* z 1948 r. znajduje się zapis mówiący o prawie osób niepełnosprawnych do świadczeń socjalnych na wypadek choroby lub niezdolności do pracy.³ Kolejnymi dokumentami międzynarodowymi, w których osobom niepełnosprawnym przyznane zostało prawo do szkolenia zawodowego, rehabilitacji oraz readaptacji zawodowej i społecznej, bez względu na przyczynę i rodzaj ich inwalidztwa, są: *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności* z 1950 r. oraz *Europejska Karta Społeczna* z 1961 r.

W polskim ustawodawstwie zapisy dotyczące osób niepełnosprawnych można znaleźć w *Konstytucji RP*. Art. 67 mówi o gwarantowanym prawie do zabezpieczenia społecznego ze względu na inwalidztwo, a władze publiczne są zobowiązane do zapewnienia osobom niepełnosprawnym opieki (art. 68)⁴ i udzielania im pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69).⁵

³ Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z dnia 10 grudnia 1948 r., art. 25.

⁴ Art. 68, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483, z późn. zm.).

⁵ Art. 69, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483, z późn. zm.).

Mówiąc o ochronie wolności i praw niepełnosprawnych nie można pominąć uchwalonej w 1997 *Polskiej Karty Praw Osób Niepełnosprawnych*. Zostały w niej sformułowane takie prawa jak: prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia, dostępu do dóbr i usług, świadczeń leczniczych, rehabilitacji, nauki, pracy, zabezpieczenia społecznego, jak również prawo do udziału w życiu społecznym, publicznym i kulturalnym.⁶

Ustawa z 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (j.t. Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721) zawiera przepisy regulujące kwestie związane z orzekaniem o stopniu niepełnosprawności oraz o zdolności do pracy. Natomiast *Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z 14 grudnia 2004r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz. U. Nr 273, poz. 2711)* reguluje kwestię orzekania o niezdolności do pracy osób ubiegających się o świadczenia przysługujące na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym, ubezpieczeniu społecznym oraz o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych.

6 września 2012 roku Prezydent RP ratyfikował Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych. Dokument podkreśla m.in. znaczenie, jakie dla osób niepełnosprawnych mają samodzielność i niezależność. Jest to pierwszy międzynarodowy akt prawny całościowo ujmujący prawa tej grupy obywateli. Konwencję przyjęto w grudniu 2006 roku na Zgromadzeniu Ogólnym ONZ. Weszła w życie 3 maja 2008 roku. Do połowy marca 2012 roku jej sygnatariuszami były 153 państwa, a stronami - 112 krajów. Polska podpisała dokument w marcu 2007 roku.

1.3. Podmioty działające na rzecz osób niepełnosprawnych

Na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zadania w niej zawarte wykonują władze państwowe i samorządowe.

Merytoryczny nadzór nad wykonywaniem zadań wynikających z ustawy sprawuje **Pelnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych**. Do jego obowiązków należy opracowanie projektów programów rządowych, jak również koordynacja działań z nich wynikających. Organem doradczym Pełnomocnika jest **Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych**, która stanowi forum działania na rzecz osób niepełnosprawnych – organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych.

Wśród podmiotów państwowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych znaczącą rolę odgrywa **Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – PFRON**. Fundusz ten został powołany w celu utworzenia prawno-finansowego systemu ochrony osób niepełnosprawnych, a także po to, aby dawać im szansę wyrównywania różnic społecznych. Podstawowymi źródłami finansowania PFRON są przede wszystkim dotacje z budżetu państwa, zapisy i darowizny, wpłaty zakładów pracy zatrudniających co najmniej 25 osób, jednocześnie zatrudniające poniżej 6% osób niepełnosprawnych, dochody z działalności gospodarczej.⁷

⁶ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r., Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (Monitor Polski z dnia 13. 08. 1997 r., nr 50, poz. 475).

⁷ Informacje ze strony internetowej Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.

1.4. Populacja osób niepełnosprawnych⁸

w Polsce

Zbiorowość osób niepełnosprawnych, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r., **została podzielona na 2 podstawowe grupy:**

1. osoby niepełnosprawne **prawnie**, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony;
2. osoby niepełnosprawne **tylko biologicznie**, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku.

Wyniki spisu ludności 2011 roku wykazały wstępnie, że liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych wyniosła **4.697,5 tys.**, co stanowiło **12,2% ludności kraju**, wobec 14,3% w 2002 r. Należy podkreślić, że udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące niepełnosprawności odbywało się na zasadzie dobrowolności – ze względu na specyfikę i wrażliwość tematu.

Według wyników spisu w 2011 roku wśród ogółu osób niepełnosprawnych 2.530,4 tys. stanowiły kobiety, wśród których w porównaniu do spisu 2002 odnotowano spadek o 12,4%. W miastach zmniejszyła się liczba kobiet niepełnosprawnych o 68 tys., natomiast na wsi aż o 290 tys.

Osoby niepełnosprawne według rodzaju niepełnosprawności w latach 2002 i 2011 – wstępne wyniki

Wyszczególnienie	Ogółem			Miasta			Wieś		
	2002	2011		2002	2011		2002	2011	
	w tys.		2002= 100	w tys.		2002= 100	w tys.		2002= 100
Ogółem osoby niepełnosprawne	5.456,7	4.697,5	86,1	3.213,1	3.018,4	93,9	2.243,6	1.679,1	74,8
Mężczyźni	2.568,2	2.167,1	84,4	1.488,5	1.362,2	91,5	1.079,7	804,9	74,5
Kobiety	2.888,5	2.530,4	87,6	1.724,6	1.656,2	96,0	1.163,9	874,2	75,1
Niepełnosprawni prawnie	4.450,1	3.131,9	70,4	2.650,6	2.089,8	78,8	1.799,6	1.042,1	57,9
Niepełnosprawni biologicznie	1.006,6	1.565,6	155,5	562,5	928,6	165,1	444,0	637,1	143,5

⁸ Na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2011 roku.

Niepełnosprawni mężczyźni w 2011 roku stanowili nieco mniej liczną grupę – 2.167,1 tys. osób. Ich liczebność zmniejszyła się w stosunku do 2002 roku o 15,6%. Podobnie jak wśród kobiet, mniejszy spadek niepełnosprawnych mężczyzn widoczny jest w miastach o 8,5%, natomiast na wsi o ponad 25%. Wynika z tego, że niepełnosprawność częściej dotyka mieszkańców miast niż wsi.

Pomiędzy dwoma okresami spisowymi (2002 i 2011 rokiem) nastąpiły istotne zmiany w poszczególnych kategoriach osób niepełnosprawnych. Liczba osób niepełnosprawnych prawnie w 2011 r. wyniosła 3.131,9 tys. i zmniejszyła się w stosunku do 2002 r. o blisko 30%. Większy spadek liczby osób niepełnosprawnych prawnie odnotowuje się wśród osób mieszkających na wsi (o ponad 40%), w miastach o ponad 20%. Zmiany w przepisach prawnych i zaostrzenie przepisów dotyczących przyznawania rent z tytułu niezdolności do pracy i podobnych świadczeń spowodowały znaczne zmniejszenie się zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie. W największym stopniu taka sytuacja miała miejsce wśród osób niepełnosprawnych wyłącznie prawnie. W 2002 roku stanowiły one 4,3%, zaś w 2011 roku – 1,2% ogółu ludności.

Zwiększyła się natomiast, w porównaniu do spisu z 2002 roku, liczba osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie. Ich liczba wyniosła 1.565,6 tys., tj. 4,1% ogółu ludności (w 2002 roku stanowili oni 2,6% populacji). Zarówno w miastach jak i na wsi obserwuje się bardzo dynamiczny wzrost liczby osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie.

Wśród ogółu niepełnosprawnych mężczyźni stanowili 46%. W 2011 roku najlicniejszą grupę spośród nich tworzyli ci, którzy deklarowali ograniczenie sprawności oraz posiadali na to potwierdzenie w postaci orzeczenia o niepełnosprawności, czyli niepełnosprawni biologicznie i prawnie. Odsetek tych mężczyzn wyniósł 60,5%. Niepełnosprawni tylko biologicznie to grupa 28,7% mężczyzn, zaś niepełnosprawni tylko prawnie stanowili 10,8% ogółu niepełnosprawnych mężczyzn.

Znacznie mniejszą grupę niepełnosprawnych biologicznie i prawnie stanowiły kobiety, których udział wyniósł 53,0% wśród ogółu kobiet niepełnosprawnych. Niepełnosprawność biologiczną deklarowało więcej kobiet niż mężczyzn, a ich odsetek wyniósł 37,3%, zaś niepełnosprawność prawna została orzeczona u nieco mniejszej grupy kobiet niż mężczyzn i wyniosła 9,7% ogółu niepełnosprawnych kobiet⁹.

w Świętokrzyskim

Wyniki spisu ludności 2011 r. wykazały wstępnie, że liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim wynosiła 165,7 tys., co stanowiło 12,9% populacji (przed dziewięcioma laty – 14,4%).

Analiza wstępnych wyników pozwala na stwierdzenie, że pomimo pewnego wyrównania proporcji niepełnosprawność nadal częściej dotyka mieszkańców wsi. W 2011 r. odnotowano ich udział na poziomie 51,9%, tj. o 5,5 pkt. proc. mniejszym niż w 2002 r.

⁹ „Raport z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011”, GUS, Warszawa 2012.

W okresie międzyspisowym liczebność osób niepełnosprawnych zamieszkujących na wsi zmniejszyła się o 19,9%. Na przestrzeni dziewięciu lat obserwowano zmniejszanie się omawianej populacji właściwie tylko na wsi, natomiast w miastach spadek ten był minimalny (o 0,1%).

Według wyników spisu w 2011 r. wśród ogółu osób niepełnosprawnych 88,6 tys. (53,5%) stanowili kobiety, wśród których w porównaniu do spisu 2002 odnotowano spadek o 9,3%. W miastach zwiększyła się liczba kobiet niepełnosprawnych o 0,8 tys., natomiast na wsi odnotowano jej spadek o 9,8 tys. Niepełnosprawni mężczyźni w 2011 r. stanowili nieco mniejszą grupę – 77,1 tys. osób. Ich liczebność zmniejszyła się w okresie międzyspisowym o 13,8%. Populacja niepełnosprawnych mężczyzn zmniejszyła się zarówno w miastach (o 2,2%), jak i na wsi (o 22,4%).

Wśród ogółu osób niepełnosprawnych mężczyźni stanowili 46,5%. Rozpatrując ich zbiorowość według podstawowych kategorii zauważa się, że w 2011 r. najliczniejszą grupę spośród nich stanowili mężczyźni, którzy deklarowali ograniczenie sprawności oraz posiadanie odpowiedniego orzeczenia wydanego przez organ do tego uprawniony, tzn. niepełnosprawni prawnie i biologicznie. Odsetek ich wyniósł 59,8%. Najczęściej deklarowali umiarkowane ograniczenie sprawności (32,9%). Natomiast 11,1% spośród ogółu niepełnosprawnych mężczyzn oceniało swoją sprawność, jako całkowicie ograniczoną, a 15,8% jako poważnie ograniczoną. Prawie 31% mężczyzn nie posiadało odpowiedniego orzeczenia, a deklarowało ograniczenie sprawności, przy czym 22,2% określiło umiarkowany stopień niepełnosprawności. Kobiety stanowiły 53,5% populacji osób niepełnosprawnych. Również wśród nich największy udział miały osoby niepełnosprawne prawnie i biologicznie stanowiąc 52,0%. Umiarkowane ograniczenie sprawności zadeklarowało 27,0% kobiet. Nieco rzadziej niż mężczyźni deklarowały one całkowite ograniczenie sprawności (10,0%) oraz poważne ograniczenie sprawności (15,0%). Blisko 41% niepełnosprawnych kobiet zadeklarowało niepełnosprawność biologiczną. Podobnie jak wśród mężczyzn największy odsetek pań niepełnosprawnych biologicznie zadeklarował niepełnosprawność na poziomie umiarkowanym (prawie 28%).

Co dziesiąty mężczyzna i co trzynasta kobieta posiadała wyłącznie prawne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet największy odsetek osób w tej kategorii zadeklarował umiarkowany i lekki stopień niepełnosprawności¹⁰.

1.5. Zatrudnienie osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne mają poważne trudności w znalezieniu pracy, utrzymaniu więzów społecznych a nawet rodzinnych. Samo utrzymanie się osób niepełnosprawnych uzależnione jest od pomocy socjalnej. Taki stan bardzo niekorzystnie rzutuje na wiele obszarów makro i mikrostrukturalnych społeczeństwa i gospodarki. Brak samodzielności ekonomicznej, generuje ogromne obciążenie systemu pomocy socjalnej i ubezpieczeń społecznych. Niejednokrotnie najsukcesyjniejszym narzędziem rehabilitacji społecznej niepełnosprawnych, jest zatrudnienie. System subsydiów płacowych, w postaci dofinansowań do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych, sprawdził się jako narzędzie motywujące pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawni, którzy znaleźli trwałą, pewną pracę nie ubiegali się o przedłużenie orzeczenia lub po stwierdzeniu przez komisję sytuacji zawodowej

¹⁰ „Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Raport z wyników w województwie świętokrzyskim”, Urząd Statystyczny w Kielcach, październik 2012.

i zdrowotnej, tego przedłużenia nie otrzymywali. Samodzielność finansowa, posiadane wsparcie grupy współpracowników i nabywana umiejętność poruszania się w otoczeniu społecznym sprawiły, że osoby te, mimo swojej biologicznej niepełnosprawności, przestały być zaliczane do grupy niepełnosprawnych prawnie.

Zatrudnienie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy nie jest znaczące. Pracodawcy w obawie przed niską efektywnością pracy osób niepełnosprawnych, wyższą absencją oraz kosztami dostosowania miejsca i warunków pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych raczej unikają ich zatrudniania.

W niektórych krajach Europy Zachodniej oraz USA zatrudnienie osób niepełnosprawnych było najpierw regulowane obligatoryjnie, a następnie stało się zjawiskiem naturalnym. W Finlandii, Niemczech czy Portugalii prawa osób niepełnosprawnych do integracji społecznej i zawodowej gwarantuje konstytucja. Dodatkowo w Grecji czy we Włoszech istnieją zawody zarezerwowane jedynie dla osób niepełnosprawnych, np. telefonista, masażysta, fizjoterapeuta.

W Polsce istnieje system kwotowy określający minimalną liczbę niepełnosprawnych pracowników w zakładach zatrudniających co najmniej 25 osób. Przepis ten nie wpływa jednak znacząco na zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Pracodawcy zobowiązani są do zatrudniania niepełnosprawnych w liczbie odpowiadającej min. 6% personelu. W przypadku niewywiązania się z tego obowiązku muszą co miesiąc płacić składkę na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wysokość opłaty stanowi równowartość różnicy między rzeczywistym stanem zatrudnienia osób niepełnosprawnych a wymaganym poziomem 6% pomnożonym przez 40,65% przeciętnego wynagrodzenia. Większość pracodawców decyduje się na płacenie składek¹¹. Ponadto firmy, w ramach systemowego wsparcia niepełnosprawnych dostarczanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), mogły liczyć na refundację kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych, co wpłynęło na wzrost zainteresowania zatrudnianiem tych osób przez pracodawców. Jednakże zmniejszenie dofinansowań do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych, likwidacja ulg we wpłatach na PFRON oraz zwolnień z podatku i opłat dla Zakładów Pracy Chronionej przełożyły się na pogorszenie sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy¹². Jednakże nadal obecny stan zatrudnienia osób niepełnosprawnych zdominowany jest przez zatrudnienie chronione. W zakładach pracy chronionej niepełnosprawni pracownicy muszą stanowić co najmniej 40% ogółu personelu¹³. Niestety utrwalił się stereotyp, że powinna to być podstawowa a nawet wyłączna forma aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Przyczyniają się do tego sami niepełnosprawni, którzy nierzadko poszukują ofert pracy skierowanych wyłącznie do nich, a ilość etatów w takich placówkach jest ograniczona, co dodatkowo pogarsza sytuację osób niepełnosprawnych w sferze zawodowej, gdyż nie otwierają się oni na różnorodny rynek pracy i nie pozwalają sobie na integrację ze środowiskiem ludzi sprawnych.

¹¹ Lidia Kafarska „Niepełnosprawni – szanse na rynku pracy”, Sedlak&Sedlak, 11.05.2012.

¹² Na podstawie: Wojciech Otrębski, Bohdan Rożnowski „Sytuacja psychologiczna osób z niepełnosprawnością na rynku pracy”, Lublin 2008; Biuletyn Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych (FISE) 2/2010, „Zatrudnienie osób niepełnosprawnych”; „POPON: „Zła sytuacja niepełnosprawnych na rynku pracy”; wiadomości.ngo.pl; 23.05.2012.

¹³ Lidia Kafarska „Niepełnosprawni – szanse na rynku pracy”, Sedlak&Sedlak, 11.05.2012.

Zatrudnienie w zakładach pracy chronionej – II półrocze 2012

Województwo	Liczba Zakładów Pracy Chronionej	Zatrudnienie w osobach ogółem	Liczba zatrudnionych niepełnosprawnych ogółem
Dolnośląskie	142	31.593	23.656
Kujawsko-Pomorskie	179	18.048	12.295
Lubelskie	32	4.207	2.887
Lubuskie	80	13.851	11.513
Łódzkie	137	23.187	18.191
Małopolskie	134	20.461	14.330
Mazowieckie	177	37.931	23.584
Opolskie	22	3.599	2.637
Podkarpackie	120	22.427	16.525
Podlaskie	27	4.109	2.775
Pomorskie	105	11.717	9.108
Śląskie	198	27.798	20.765
Świętokrzyskie	48	4.824	3.419
Warmińsko-Mazurskie	73	8.673	6.420
Wielkopolskie	277	34.086	20.552
Zachodniopomorskie	46	5.249	3.906
Ogółem	1.797	271.760	192.563

Źródło: sprawozdania wojewodów INF-ZPCh ZAZ –za II półrocze 2012 r., z wyłączeniem 17 ZPCh, które nie wywiązały się z obowiązku sprawozdawczego.

Zatrudnienie niepełnosprawnych w Zakładach Pracy Chronionej rozkłada się bardzo nierównomiernie na terenie kraju. Najwyższe występuje w regionach centralnych i dużych ośrodkach miejskich, takich jak: Dolnośląskie – 23.658 osób, Mazowieckie – 23.584, Śląskie – 20.765 oraz Wielkopolskie – 20.552.

Najniższy poziom zatrudnienia osób niepełnosprawnych ma miejsce w regionach peryferyjnych, oddalonych od dużych ośrodków metropolitalnych, jak: Opolskie – 2.637, Podlaskie – 2.775 i Lubelskie – 2.887. W II półroczu 2012 roku w województwie świętokrzyskim działało **48 Zakładów Pracy Chronionej**, w których **pracowało 3.419 osób niepełnosprawnych**, tj. 70,9% zatrudnionych ogółem w tych zakładach.

Dane PFRON pokazują, że na przestrzeni lat stale rośnie liczba firm, które są zainteresowane zatrudnianiem osób niepełnosprawnych. Począwszy od 2004 roku, kiedy było ich łącznie 4.491, w tym 2.512 zakładów pracy chronionej, liczba ta rosła, zmniejszając się jedynie w 2008 roku, kiedy system obsługi dofinansowań znacznie skomplikowały niejasne przepisy prawne. Rok 2009 przyniósł ponowny silny wzrost liczby firm zainteresowanych zatrudnianiem osób niepełnosprawnych. Przybywało nowych podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne na otwartym rynku pracy - z 7.127 na koniec 2008 roku, do 10.412 firm na koniec III kwartału 2009 roku. Spadała natomiast liczba zakładów pracy chronionej. Jest to stała tendencja wiążąca się z ciągłym ograniczaniem korzyści z prowadzenia tego typu przedsiębiorstwa w stosunku do kosztów na nie nakładanych. Takich firm na koniec I półrocza 2009 roku było 2.054, zaś na koniec II półrocza 2011 roku – 1.797.

W Świętokrzyskim, w analogicznym okresie, liczba Zakładów Pracy Chronionej również uległa zmniejszeniu – z 56 zakładów w końcu I półrocza 2009 roku, zatrudniających 4.209 niepełnosprawnych pracowników do 48 zakładów, w których pracowało 3.419 osób niepełnosprawnych w końcu II półrocza 2012 roku.

Od 1 lipca 2012 roku zmieniło się prawo dotyczące zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Zakłady pracy chronionej mają obowiązek zwiększenia wskaźnika ich zatrudnienia, równocześnie zmniejszyła się wysokość miesięcznego dofinansowania do wynagrodzenia niepełnosprawnych. W związku z tym część pracodawców zrezygnowała ze swojego statusu. Pracodawcy posiadający status zakładu pracy chronionej od kilku lat narzekają na systematycznie zmniejszające się dofinansowanie do wynagrodzenia pracowników niepełnosprawnych oraz pozbawienie ich wielu ulg i przywilejów. Nowelizacja prawa z października 2010 roku skutkowałą wstrzymaniem m.in. zwolnień z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej ma zwiększyć się do wysokości min. 50%, w tym co najmniej 20% mają stanowić osoby o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Jeśli zakład pracy chronionej się do tego nie dostosuje straci swój status, który wiąże się z przywilejami. Jednocześnie zmniejszyła się kwota comiesięcznego dofinansowania: w przypadku osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności ze 125 do 115 % najniższego wynagrodzenia, w przypadku stopnia lekkiego z 50 do 45 %. Z czasem planowane jest dalsze zmniejszanie dofinansowania. Dla stopnia znacznego niepełnosprawności dofinansowanie jednak wzrośnie – ze 170 do 180%. Wszystkie wymagania stawiane pracodawcom sprawiają, że z roku na rok liczba zakładów pracy drastycznie maleje. Do rezygnacji ze statusu zakładu pracy chronionej przyczynił się także obowiązek zwrotu niewykorzystanych środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Liczba niepełnosprawnych zatrudnianych w zakładach pracy chronionej maleje, ale wzrasta ich liczba na rynku otwartym¹⁴.

Pracodawca, podejmując decyzję o zatrudnieniu, zmuszony jest rozpatrywać je w kategoriach kalkulacji ekonomicznej. Pracownik musi, swoją pracą zapewnić produktywność, która pozwoli na utrzymanie jego stanowiska. Wobec mniejszej wydajności osób niepełnosprawnych pracodawca może liczyć na rekompensatę w postaci subsydium płacowego, określanego mianem dofinansowań do wynagrodzeń. System ten sprawdził się i spowodował, dzięki uproszczeniu przepisów, wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Przede wszystkim jednak spełnił rolę regulatora rynku pracy, służącego eliminowaniu nieprawidłowości zatrudnienia, takich jak zatrudnianie na umowy cywilnoprawne lub w niepełnym wymiarze czasu pracy.¹⁵

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego, w ramach zadań realizowanych przez Obserwatorium Integracji Społecznej działające w jego strukturach oraz przy współpracy z Instytutem Badawczym IPC, zrealizował projekt badawczy pod nazwą „Sytuacja, potrzeby oraz możliwości osób niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim”.

Istotnym zagadnieniem podjętym w projekcie była aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych mająca ogromny wpływ na proces integracji społecznej oraz

¹⁴ Ada Chojnowska „Gazeta Wyborcza”, 22.06.2012.

¹⁵ Na podstawie „Raportu o stanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Polsce”, Paweł Czapliński, Warszawa 2010.

przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu tej grupy. Z badania wynika, że 76,9% niepełnosprawnych respondentów było nieaktywnych zawodowo w czasie przeprowadzania badania. Spośród nich 34,8% deklarowało, że kiedyś pracowało, ale w chwili obecnej nie pracują. Odsetek pracujących niepełnosprawnych wyniósł 23,1%. Aktywność zawodową niepełnosprawnych w największym stopniu ogranicza brak wiary w siebie (40,2%), strach przed brakiem akceptacji w środowisku (34%) oraz niska samoocena i brak poczucia własnej wartości (25,8%). Badani zostali również poproszeni o wskazanie głównych przeszkód w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przez świętokrzyskich pracodawców. Na pierwszym miejscu respondenci wskazywali negatywne stereotypy społeczne dotyczące niepełnosprawnych (38,5%). Kolejnym wskazywanym problemem osób niepełnosprawnych na rynku pracy jest bariera psychologiczna w nich samych (32,3%), zaś 20,6% próby stanowiły osoby wymieniające jako główny problem utrudnienia architektoniczne¹⁶.

1.6. Aktywność ekonomiczna osób niepełnosprawnych

Bieżącym źródłem informacji na temat sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy jest reprezentatywne kwartalne Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny. Wyniki badania prezentują rozmiar niepełnosprawności prawnej, charakterystykę demograficzną i społeczną osób niepełnosprawnych oraz ich sytuację na rynku pracy poprzez prezentację danych dotyczących aktywności, bezrobocia oraz bierności zawodowej. Z uwagi na niewielką reprezentację badawczą populacji niepełnosprawnych na poziomie województw badanie tej grupy ma charakter ogólnopolski. Jedynym kryterium analizowanym na poziomie województw jest wskaźnik zatrudnienia.

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wskazuje, że na koniec czwartego kwartału 2012 roku liczba osób niepełnosprawnych **w Polsce**, w wieku 15 i więcej lat, czyli ludność zdolnej do podjęcia pracy zarobkowej, wyniosła 3.329 tysięcy osób. Liczba osób niepełnosprawnych wykazuje tendencję spadkową. W analizowanym okresie, tj. od IV kwartału 2007 roku do IV kwartału 2012 roku, liczba osób niepełnosprawnych w wieku 15 i więcej lat, których niepełnosprawność jest potwierdzona prawnie zmniejszyła się o 485 tys. osób.

Zmiany w obszarze aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych

Liczba osób niepełnosprawnych, **aktywnych zawodowo**, w analizowanym okresie, tj. od IV kwartału 2007 roku do IV kwartału 2012 roku, stale zmniejszała się (łącznie o 25 tys.), z wyjątkiem IV kwartału 2010 roku, kiedy wzrosła o 34 tys. w porównaniu do 2009 roku i wyniosła 590 tys. osób niepełnosprawnych. W 2011 roku ponownie odnotowano zmniejszenie liczby aktywnych zawodowo do 585 tys. osób, a w 2012 roku nastąpił kolejny ich wzrost – do 588 tys. osób. **Współczynnik aktywności zawodowej** w czwartym kwartale w latach 2007-2009 obniżył się z 16,1% do 15,9%, by w 2010 roku wzrosnąć do poziomu 17,4%, a następnie w 2011 roku nieznacznie zmniejszyć się do 17,3% i ponownie wzrosnąć w 2012 roku do 17,7%. Dane te potwierdzają, że poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych

¹⁶ „Sytuacja, potrzeby oraz możliwości osób niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim”, Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej Województwa Świętokrzyskiego, nr 1/2012.

bezpośrednio zależy od popytu na pracę ogółem i pozostaje w korelacji z wyższą koniunkturą gospodarczą i zapotrzebowaniem na pracę.

Od 2007 roku notuje się stałą tendencję spadkową w grupie niepełnosprawnych **biernych zawodowo**, czyli osób które nie pracują i nie wykazują zainteresowania podjęciem pracy. Od IV kwartału 2007 roku do IV kwartału 2012 roku liczba niepełnosprawnych biernych zawodowo zmniejszyła się o 460 tys. osób i wyniosła w końcowym okresie 2.741 tys. niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne, wychodzące z bierności zawodowej miały wpływ na wzrost współczynnika aktywności zawodowej, który po osiągnięciu niemal stabilnej wartości w latach 2007-2009 (od 16,1% do 15,9%) wzrósł do poziomu 17,7% w 2012 roku. Dane wskazują, że najwyższy spadek liczby niepełnosprawnych biernych zawodowo miał miejsce w 2009 roku – o 170 tys. osób oraz w 2010 roku – o 132 tys. osób (w 2012 roku spadek wyniósł 61 tys. osób).

Dane BAEL podkreślają powagę problemu jakim jest bierność przeważającej grupy osób niepełnosprawnych. To ona jest najważniejszą przyczyną wysokiego poziomu bezrobocia i trudnej sytuacji osób niepełnosprawnych. Bierność zawodowa niepełnosprawnych nie wynika jedynie z przyczyn zdrowotnych. Istotne znaczenie ma przekonanie o braku szans i możliwości na rynku pracy, a w konsekwencji zaniechanie jakichkolwiek działań mających na celu znalezienie zatrudnienia. Na niski poziom aktywności zawodowej niepełnosprawnych wpływa także obawa przed zmniejszeniem bądź całkowitą utratą świadczeń pieniężnych otrzymywanych z tytułu niepełnosprawności. Jednak optymistyczne jest to, że liczba osób biernych zawodowo spada i tendencja ta jest coraz silniejsza. Potwierdza to konieczność kontynuowania działalności na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej niepełnosprawnych. Pokazuje, że przedsięwzięcia realizowane w tym obszarze odnoszą skutek i stanowią dobrą inwestycję dla środków publicznych.

Na przestrzeni omawianych 6 lat **liczba pracujących** niepełnosprawnych ulegała okresowym wahanom (podobnie jak **wskaźnik zatrudnienia**). W 2008 roku w porównaniu do 2007 roku nastąpiło zwiększenie liczby pracujących – o 5 tys. osób (wskaźnik zatrudnienia wzrósł o 1,1 punktu proc.), w 2009 roku nastąpił spadek – o 39 tys. osób (współczynnik zatrudnienia utrzymał się na poziomie z 2008 roku i wyniósł 20,3%), zaś w 2010 roku nastąpił ponowny wzrost liczby pracujących – o 15 tys. osób (wskaźnik zatrudnienia również zwiększył się o 0,5 punktu proc.), by po roku, w 2011 i ponownie w 2012 roku, odnotowano kolejne zmniejszenie liczby pracujących niepełnosprawnych – w 2011 roku o 15 tys. osób (współczynnik zatrudnienia również zmniejszył się – o 0,2 punktu proc.) oraz w 2012 roku o kolejne 3 tys. osób (wskaźnik zatrudnienia zwiększył się natomiast o 0,9 punktu procentowego).

Jednakże **liczba bezrobotnych** oraz **stopa bezrobocia**, niewspółmiernie do liczby pracujących i wskaźnika zatrudnienia, zmniejszała się w latach 2007-2009 (w przypadku liczby bezrobotnych z 84 tys. osób niepełnosprawnych w 2007 roku na 61 tys. w 2009 roku), zaś stopa bezrobocia zmniejszyła się w latach 2007-2008 – z 13,7% do 10,7%. Następnie w latach 2010 - 2012 liczba bezrobotnych wzrosła z 80 tys. osób do 97 tys., (o 17 tys. osób), zaś stopa bezrobocia z 11,0% w 2009 roku do 16,5% w 2012 roku.

**Aktywność ekonomiczna osób niepełnosprawnych prawnie
w latach 2007-2012 (IV kwartał)**

Rok	POLSKA							
	Ogółem niepełno- sprawni prawnie w wieku 15-64 lata	Aktywni zawodowo			Bierni zawodo- wo	Współczyn- nik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnie- nia	Stopa bezrobo- cia
		razem	pracu- jący	bezrobot- ni				
	w tys.					w %		
2007	3.814	613	529	84	3.201	16,1	19,2	13,7
2008	3.703	598	534	64	3.105	16,1	20,3	10,7
2009	3.491	556	495	61	2.935	15,9	20,3	11,0
2010	3.393	590	510	80	2.803	17,4	20,8	13,6
2011	3.387	585	495	89	2.802	17,3	20,6	15,2
2012	3.329	588	492	97	2.741	17,7	21,5	16,5

Źródło: GUS, BAEL.

Porównując wskaźnik zatrudnienia niepełnosprawnych w kraju i województwie należy stwierdzić, iż jego wartość notowana dla województwa jest wyższa od krajowej, we wszystkich badanych okresach. W latach 2007 – 2008, tak w Polsce jak i w Świętokrzyskim, zaznaczył się wzrost wskaźnika zatrudnienia (w kraju o 1,1 punktu proc., w województwie o 1,3 punktu proc.). W kolejnym 2009 roku w kraju utrzymał się on na poziomie z poprzedniego roku i osiągnął wartość 20,3%, zaś w województwie odnotował wzrost – o 2,5 punktu proc. (29,4%). W 2010 roku wzrost współczynnika zatrudnienia nastąpił w kraju – o 0,5 punktu proc. (20,8%), spadek zaś w województwie – o 1 punkt procentowy (28,4%). W 2011 roku, zarówno w kraju jak i w Świętokrzyskim, wskaźnik zatrudnienia zmniejszył się, w znacznym stopniu w województwie – o 1,7 punktu proc. (26,7%) niż w kraju – o 0,2 punktu proc. (20,6%). W 2012 roku, zarówno w kraju jak i w województwie, nastąpił wzrost wskaźnika zatrudnienia (dla Polski – o 0,9 punktu procentowego, zaś dla województwa – o 1,9 punktu procentowego).

**Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych dla kraju i województwa
w latach 2007-2012**

Lata	Wskaźnik zatrudnienia (dane w IV kwartale, w %)	
	Polska	Świętokrzyskie
2007	19,2	25,6
2008	20,3	26,9
2009	20,3	29,4
2010	20,8	28,4
2011	20,6	26,7
2012	21,5	28,6

Źródło: GUS, BAEL - Bank Danych Lokalnych

2. POZIOM I STRUKTURA BEZROBOCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

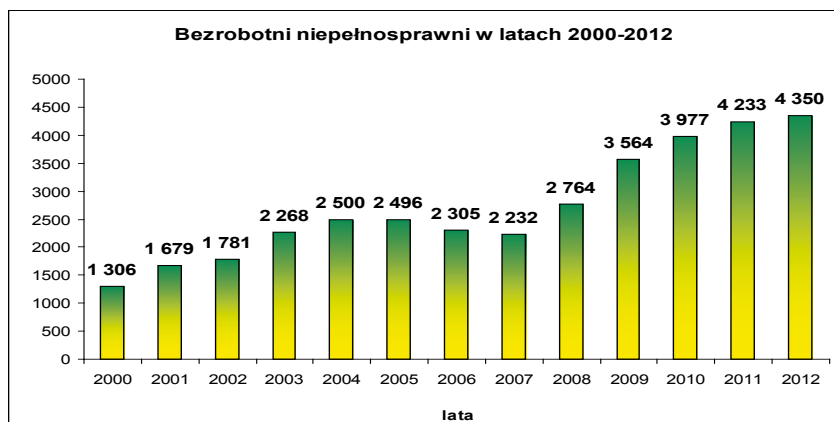
Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (j.t. Dz. U. z 2008 r., Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) określa kategorie bezrobotnych zaliczanych do „osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy”, w stosunku do których powiatowy urząd pracy w okresie do 6 miesięcy od dnia rejestracji powinien przedstawić propozycję zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, stażu, odbycia przygotowania zawodowego w miejscu pracy lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych. Do grona „osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy” zaliczani są bezrobotni niepełnosprawni.

Przez **bezrobotnych niepełnosprawnych** należy rozumieć osoby zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie.

Przez **poszukujących pracy** należy rozumieć osoby poszukujące zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub innej formy pomocy określonej w ustawie; zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy i nie posiadające statusu osoby bezrobotnej.

2.1. Bezrobotni niepełnosprawni na tle ogółu bezrobotnych w województwie

Na koniec grudnia 2012 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy pozostawało **4.350 bezrobotnych osób niepełnosprawnych**, co stanowiło **5,0% ogólnej liczby bezrobotnych w regionie**. W porównaniu do 2011 roku nastąpił wzrost ich liczby o 117 osób (o 2,8%). W latach 2000-2004 następował systematyczny wzrost bezrobocia wśród niepełnosprawnych (o 1.194 osoby), pomimo spadku liczebności całej populacji pozostających bez pracy w okresie 2003-2004. Liczba niepełnosprawnych bezrobotnych zmniejszyła się dopiero wraz ze znacznym spadkiem ogólnego bezrobocia w latach 2005-2007 (na przestrzeni tego okresu o 264 osoby). W kolejnych latach, począwszy od 2008 roku, bezrobocie wśród niepełnosprawnych dynamicznie wzrastało i do końca 2012 roku zwiększyło się o 1.586 osób.

Udział procentowy bezrobotnych niepełnosprawnych w ogólnej zbiorowości osób pozostających bez pracy, przez cały okres 2000-2011, wykazywał tendencje wzrostowe (od 1,1% do 5,1%). Zmniejszył się nieco dopiero w 2012 roku (o 0,1 pkt. proc. – do udziału wynoszącego 5,0%), przy jednoczesnym znacznym wzroście bezrobocia ogółem (o 4,2%). Podobne zjawisko rosnącego udziału bezrobotnych niepełnosprawnych wystąpiło w kraju, a jego najwyższy odsetek, odnotowany w 2011 roku – 5,3%, w 2012 roku zmniejszył się nieco – o 0,1 pkt. proc. i wyniósł 5,2%. Nadal pozostawał on wyższy od notowanego w województwie – o 0,2 pkt. proc.

Bezrobotni niepełnosprawni w latach 2000-2012

Stan na koniec roku	Liczba bezrobotnych			
	ogółem	niepełnosprawni	udział w %	
			woj.	kraj
2000	118.469	1.306	1,1	X
2001	131.129	1.679	1,3	1,6
2002	131.266	1.781	1,4	1,8
2003	126.538	2.268	1,8	2,2
2004	126.322	2.500	2,0	2,5
2005	117.754	2.496	2,1	2,8
2006	99.406	2.305	2,3	3,1
2007	83.339	2.232	2,7	3,9
2008	77.716	2.764	3,6	5,0
2009	83.819	3.564	4,3	5,0
2010	82.141	3.977	4,8	5,1
2011	83.217	4.233	5,1	5,3
2012	86.708	4.350	5,0	5,2

Z analizy powiatowych rynków pracy wynika, iż na koniec 2012 roku **najwięcej niepełnosprawnych bezrobotnych** zarejestrowanych było w powiatach: ostrowieckim – 916 osób (10,0% ogólnej liczby bezrobotnych), m. Kielce – 906 (7,8%), powiecie kieleckim – 558 (3,9%), starachowickim – 375 (5,2%), koneckim – 339 (4,7%) oraz skarżyskim – 308 (4,0%).

Najmniejsza grupa niepełnosprawnych pozostających bez pracy wystąpiła w powiatach: kazimierskim – 51 (2,4%), włoszczowskim – 70 (2,4%), pińczowskim – 75 (4,3%) oraz opatowskim – 87 (1,6%).

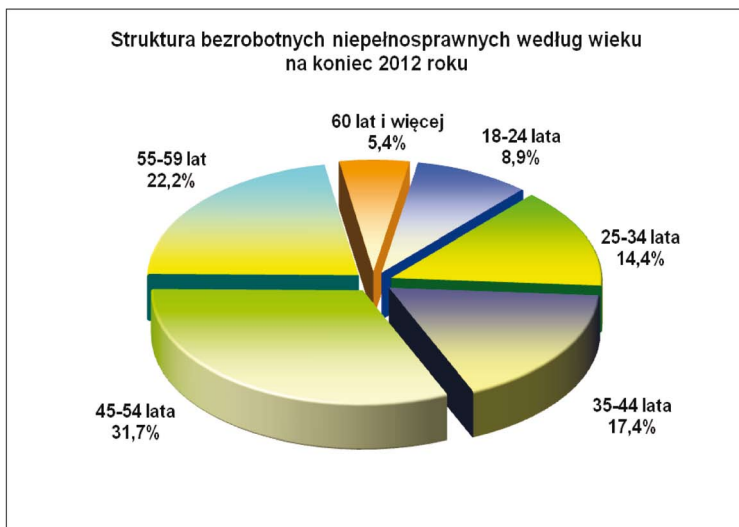
W odniesieniu do 2005 roku zanotowano ogólny wzrost liczby bezrobotnych niepełnosprawnych o 1.854 osoby (o 74,3%), który miał miejsce we wszystkich powiatach. Najwyższy odnotowano w: ostrowieckim – o 359 osób, kieleckim – 263, m. Kielce – 302, koneckim – 199, staszowskim – 152 oraz starachowickim – 139.

Bezrobotni niepełnosprawni w powiatach

Lp.	Powiat	Bezrobotni niepełnosprawni				Udział (w %) bezrobotnych niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiecie
		2005	2010	2011	2012	
1	Buski	61	99	100	104	3,2
2	Jędrzejowski	99	175	184	168	3,4
3	Kazimierski	20	45	54	51	2,4
4	Kielecki	295	503	562	558	3,9
5	m. Kielce	604	860	830	906	7,8
6	Konecki	140	273	311	339	4,7
7	Opatowski	39	82	92	87	1,6
8	Ostrowiecki	557	810	842	916	10,0
9	Pińczowski	18	92	69	75	4,3
10	Sandomierski	62	105	139	140	2,9
11	Skarżyski	215	314	330	308	4,0
12	Starachowicki	236	374	409	375	5,2
13	Staszowski	101	182	236	253	6,1
14	Włoszczowski	49	63	75	70	2,4
	Razem	2.496	3.977	4.233	4.350	5,0

2.2. Struktura wieku i wykształcenia bezrobotnych niepełnosprawnych

Struktura wiekowa bezrobotnych niepełnosprawnych kształtowała się odmiennie niż w pełnej zbiorowości. W ogólnej liczbie bezrobotnych, wynoszącej w końcu 2012 roku 86.708 osób, najliczniejszą grupę stanowili ludzie młodzi. Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano wśród 25-34 latków – 26.775 osób (30,9%) oraz 18-24 latków – 18.016 (20,8%). Obie grupy stanowiły ponad połowę (51,7%) wszystkich bezrobotnych.

W populacji bezrobotnych niepełnosprawnych w 2012 roku najliczniejszą grupę tworzyły osoby w wieku 45-54 lata. Liczba zarejestrowanych przedstawicieli tej grupy wyniosła **1.380 osób (31,7%)** i w porównaniu do 2005 roku – zwiększyła się o 398 osób, a zmniejszyła się o 84 osoby w porównaniu do 2011 roku. Liczba bezrobotnych w tym wieku systematycznie wzrastała - w 2002 roku wyniosła 665 osób (37,3%), w 2005 – 982 (39,4%), w 2011 – 1.464 (34,6%). W kraju ta grupa wiekowa stanowiła 31,3% populacji niepełnosprawnych. Począwszy od 2011 roku znaczna liczba osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy przesuwiała się do starszej grupy wiekowej, tj. 55-59 lat liczącej 821 osób, (19,4% bezrobotnych niepełnosprawnych ogółem). Liczba zarejestrowanych osób w tym wieku była niemal czterokrotnie wyższa niż w 2005 roku (215 bezrobotnych – 8,6% ogólnej ich liczby) i ponad ośmiokrotnie niż w 2002 roku (5,5%). W 2012 roku w grupie wiekowej **55-59 lat** zarejestrowanych było **964 bezrobotnych niepełnosprawnych, tj. 22,2%** ogólnej ich liczby (w kraju 23,6%). W 2012 roku wymienione grupy posiadały największy udział w populacji bezrobotnych niepełnosprawnych tak w województwie (53,9%) jak i w kraju (54,9%). Kolejne grupy o licznej

subpopulacji bezrobotnych niepełnosprawnych stanowią osoby w wieku 35-44 lata oraz 25-34 – lata.

Ogólna liczba reprezentantów tych grup na przestrzeni lat sukcesywnie rosła, udział zaś zmniejszał się. W 2002 roku w grupie 35-44 lata zarejestrowanych było 448 osób, by w 2012 roku ich liczba zwiększyła się o 308 osób, tj. o 68,8%, w porównaniu do 2002 roku, i wyniosła 756 bezrobotnych (17,4% ogólnej ich liczby). W kraju grupa ta stanowiła 17,1% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych. Liczba niepełnosprawnych bezrobotnych w wieku 25-34 lata w 2002 roku wyniosła 353 osoby (19,8%) i w kolejnych latach rosła, tj. w 2005 roku zwiększyła się do 492 (19,7%), w 2011 roku do 618 (14,6%), zaś w 2012 roku do 628 (14,4%). Do najmniej licznych grup bezrobotnych niepełnosprawnych należą przedstawiciele subpopulacji najstarszych i najmłodszych. Niezbyt liczną grupę bezrobotnych niepełnosprawnych stanowili niepełnosprawni w wieku 18-24 lata. Ich liczba w omawianych latach zwiększała się (w 2002 roku wyniosła 204 osoby, w 2005 roku – 253, w 2011 roku – 369, a w 2012 roku – 385), zaś udział zmniejszał się odwrotnie proporcjonalnie do liczby zarejestrowanych (w 2002 roku wyniósł 11,5%, w 2005 roku – 10,1%, w 2011 roku – 8,7%, a dopiero w 2012 roku nieco wzrósł do 8,9%). W kraju udział bezrobotnych niepełnosprawnych w wieku 18-24 lata wyniósł 6,8%.

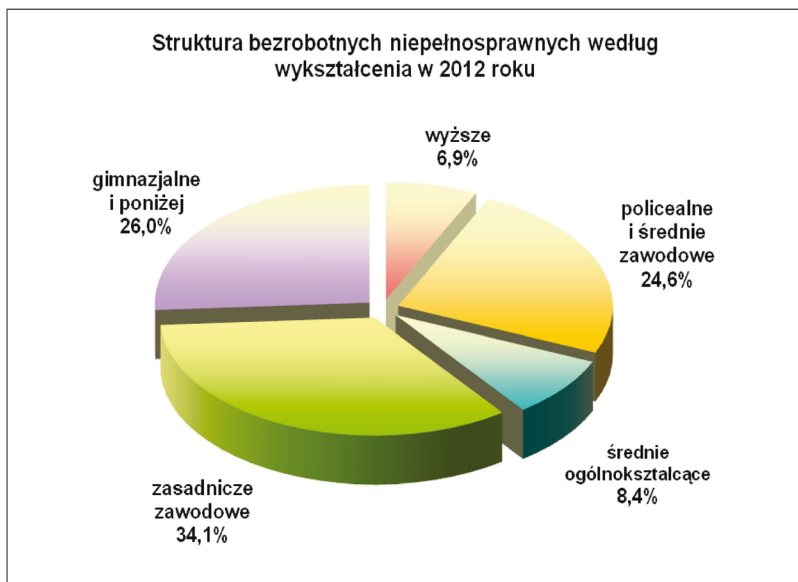
Liczebność niepełnosprawnych w wieku 60 lat i więcej stanowiła najmniejszą grupę, jednak na przestrzeni lat to nieliczne grono osób zwiększyło się ponad osiemnastokrotnie, tj. z 13 w 2002 roku do 237 osób w 2012 roku, a ich udział w liczbie niepełnosprawnych ogółem wzrósł z 0,7% w 2002 roku do 5,4% w 2012 roku. W kraju udział tej populacji wyniósł 7,2%.

Bezrobotni niepełnosprawni według wieku

Stan w końcu roku

Przedziały wiekowe	2002 rok		2005 rok		2011 rok		2012 rok	
	liczba bezro- botnych	%	liczba bezro- botnych	%	liczba bezro- botnych	%	liczba bezro- botnych	%
18-24	204	11,5	253	10,1	369	8,7	385	8,9
25-34	353	19,8	492	19,7	618	14,6	628	14,4
35-44	448	25,2	528	21,2	761	18,0	756	17,4
45-54	665	37,3	982	39,4	1.464	34,6	1.380	31,7
55-59	98	5,5	215	8,6	821	19,4	964	22,2
60 lat i więcej	13	0,7	26	1,0	200	4,7	237	5,4
Ogółem	1.781	100,0	2.496	100,0	4.233	100,0	4.350	100,0

Zarówno w populacji bezrobotnych ogółem, jak i w grupie bezrobotnych niepełnosprawnych najliczniejszą reprezentację pozostających bez pracy tworzą osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Liczba niepełnosprawnych z wykształceniem **zasadniczym zawodowym** w 2012 roku wyniosła **1.485 osób (34,1%)** i wzrosła od 2002 roku o 836 osób. Odsetek bezrobotnych niepełnosprawnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, na przestrzeni analizowanych lat, zmniejszał się z 36,4% w 2002 roku do 33,3% w 2011 roku. Niewielki wzrost do 34,1% odnotowano w 2012 roku. W kraju bezrobotni niepełnosprawni z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowili 34,5%. Drugą lokatę zajmują osoby z wykształceniem **gimnazjalnym i poniżej** – w 2012 roku zarejestrowano ich **1.130 osób (26,0%)**, o 41 bezrobotnych mniej niż w 2011 roku. W omawianych latach poprzednich ich liczba była niższa i wynosiła – w 2002 roku 567 osób (31,8%), zaś w 2005 – 747 (29,9%). W kraju 37.088 bezrobotnych posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej (33,3%). Równie liczną grupę bezrobotnych niepełnosprawnych stanowiły osoby posiadające wykształcenie **policealne i średnie zawodowe**. W 2012 roku zarejestrowanych było **1.072 bezrobotnych, tj. 24,6%** ogółu niepełnosprawnych, a ich liczba na przestrzeni lat sukcesywnie rosła (w 2002 roku – 404 osoby, tj. 22,7%, w 2005 roku – 582, czyli 23,3%, a w 2011 roku – 1.022, tj. 24,2%). W ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym stanowiły 25,3%, tj. 21.960 osób. W kraju odsetek niepełnosprawnych reprezentujących tę kategorię wyniósł 19,4%. W 2012 roku w rejestrze bezrobotnych odnotowano **364 osoby (8,4%) z wykształceniem średnim ogólnokształcącym**. Liczba i udział pozostających bez pracy przedstawicieli niepełnosprawnych legitymujących się wykształceniem średnim ogólnokształcącym były w poprzednich latach niższe i wyniosły: w 2002 roku 117 osób (6,6%), w 2005 roku - 199 (8,0%), zaś w 2011 roku – 355 (8,4%).

W kraju udział osób z tym poziomem wykształcenia wyniósł 7,6% i był jednym z najniższych w grupie bezrobotnych niepełnosprawnych. W ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące – 9.374 bezrobotnych (10,8%) stanowiły najmniej liczną grupę zarejestrowanych. Najmniejszą grupę bezrobotnych niepełnosprawnych stanowiły osoby **z wyższym wykształceniem**. W 2012 roku w rejestrze bezrobocia pozostawało **299 osób** z tej grupy, tj. **6,9%** (w 2002 roku było ich jedynie 44 osoby, czyli 2,5%, w 2005 roku – 109, tj. 4,4%, a w 2011 roku – 274, czyli 6,5%). W kraju odsetek niepełnosprawnych bezrobotnych z wyższym wykształceniem wyniósł 5,2%. W ogólnej liczbie bezrobotnych absolwenci szkół wyższych w województwie nie stanowili najmniej licznej grupy bezrobotnych, ich liczba wyniosła 12.593 zarejestrowanych (14,5%).

Bezrobotni niepełnosprawni według poziomu wykształcenia

(stan w końcu roku)

Wykształcenie	2002 rok		2005 rok		2011 rok		2012 rok	
	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%
wyższe	44	2,5	109	4,4	274	6,5	299	6,9
policealne i średnie zawodowe	404	22,7	582	23,3	1.022	24,2	1.072	24,6
średnie ogólnokształcące	117	6,6	199	8,0	355	8,4	364	8,4
zasadnicze zawodowe	649	36,4	859	34,4	1.411	33,3	1.485	34,1
gimnazjalne i poniżej	567	31,8	747	29,9	1.171	27,6	1.130	26,0
Ogółem	1.781	100,0	2.496	100,0	4.233	100,0	4.350	100,0

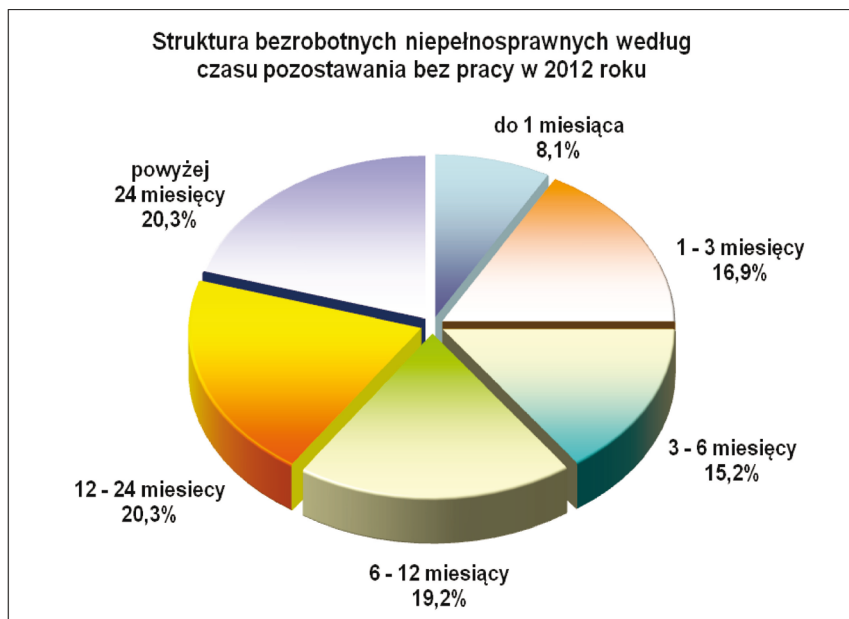
2.3. Bezrobotni niepełnosprawni według czasu pozostawania bez pracy

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w końcu 2012 roku najwięcej było osób długotrwale bezrobotnych. W wybranych latach udział osób niepełnosprawnych pozostających bez zatrudnienia powyżej roku zmniejszał się z 51,5% w 2002 roku, poprzez 47,9% w 2005 roku do 38,7% na koniec 2011 roku.

W 2012 roku nastąpił wzrost odsetka długotrwale bezrobotnych niepełnosprawnych do 40,6% (1.766 osób),

z tego:

- 884 osoby, tj. 20,3% pozostawało bez pracy od 12 do 24 miesięcy,
- 882 osoby, tj. 20,3% pozostawało bez pracy powyżej 24 miesięcy.

Liczba niepełnosprawnych bezrobotnych pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy wzrosła w odniesieniu do 2002 roku o 513 osób, zaś powyżej 24 miesięcy o 336 osób.

Kolejną grupą o licznej reprezentacji osób bezrobotnych niepełnosprawnych byli pozostający bez pracy od 6 do 12 miesięcy (837 osób, tj. 19,2% ogólnej ich liczby). Następną liczną 732 osobową grupą (16,9%) bezrobotnych niepełnosprawnych pozostawała bez pracy od 1 do 3 miesięcy. Od 3 do 6 miesięcy poszukiwało zatrudnienia 661 osób, tj. 15,2%. Najmniej liczną reprezentację bezrobotnych - 354 osób, czyli 8,1% stanowili poszukujący pracy do 1 miesiąca.

Bezrobotni niepełnosprawni według czasu pozostawania bez pracy

(stan w końcu roku)

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	2002 rok		2005 rok		2011 rok		2012 rok	
	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%
do 1	115	6,5	173	6,9	325	7,7	354	8,1
od 1 do 3	219	12,3	404	16,2	661	15,6	732	16,9
od 3 do 6	219	12,3	331	13,3	671	15,8	661	15,2
od 6 do 12	311	17,4	392	15,7	939	22,2	837	19,2
od 12 do 24	371	20,8	501	20,1	826	19,5	884	20,3
powyżej 24	546	30,7	695	27,8	811	19,2	882	20,3
Ogółem	1.781	100,0	2.496	100,0	4.233	100,0	4.350	100,0

2.4. Bezrobotni niepełnosprawni według stażu pracy

Struktura bezrobotnych niepełnosprawnych według stażu pracy potwierdza, iż osoby poszukujące pracy najczęściej posiadały doświadczenie zawodowe. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby legitymujące się stażem pracy od 10 do 20 lat – 910 osób (20,9%) oraz od 20 do 30 lat pracy – 881 (20,3%). W obu przypadkach udział bezrobotnych niepełnosprawnych utrzymywał się na zbliżonym poziomie: od 10 do 20 lat – 21,5% w 2002 roku do 20,9% w 2012 roku oraz wśród bezrobotnych ze stażem pracy od 20 do 30 lat – 19,7% w 2002 roku do 20,3% w 2012 roku.

Znaczna grupa posiadała staż pracy do 10 lat – w sumie 39,8%. Tendencja wzrostowa widoczna jest we wszystkich trzech grupach – ze stażem do 1 roku z 281 osób (15,8%) w 2002 roku do 466 (10,7%) w 2012 roku. Wśród osób posiadających staż od 1 do 5 lat z 312 osób (17,5%) zarejestrowanych w 2002 roku w kolejnych latach liczba bezrobotnych niepełnosprawnych w tej grupie rosła, by osiągnąć swą najwyższą liczebność w 2011 roku – 716 osób (16,9%) i zmniejszyć się nieco w 2012 roku – do 697 osób (16,0%). Liczebność grupy bezrobotnych posiadających staż pracy od 5 do 10 lat stale rosła od 215 osób (12,1%)

w 2002 roku do 569 osób, tj. 13,1% w 2012 roku. Kolejną grupę bezrobotnych tworzyły osoby bez stażu pracy – 519 osób (11,9%) oraz o najdłuższym stażu – 30 lat i więcej 308 (7,1%) w 2012 roku. Liczba bezrobotnych w obu grupach zwiększała się w analizowanych latach. W grupie bez stażu pracy z liczby 206 osób (11,6%) w 2002 roku do 522 osób (12,3%) w 2011 roku, przy niewielkim spadku w 2012 roku – do 519 osób (11,9%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych ze stażem 30 lat i więcej zwiększała się w szybkim tempie w kolejnych latach, od 32 osób (1,8%) w 2002 roku do 308 (7,1%) w 2012 roku.

Bezrobotni niepełnosprawni według stażu pracy

(stan w końcu roku)

Staż pracy	2002 rok		2005 rok		2011 rok		2012 rok	
	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%
do 1 roku	281	15,8	281	11,3	424	10,0	466	10,7
od 1 do 5	312	17,5	394	15,8	716	16,9	697	16,0
od 5 do 10	215	12,1	303	12,1	569	13,5	569	13,1
od 10 do 20	384	21,5	514	20,6	916	21,6	910	20,9
od 20 do 30	351	19,7	522	20,9	841	19,9	881	20,3
30 lat i więcej	32	1,8	93	3,7	245	5,8	308	7,1
bez stażu	206	11,6	389	15,6	522	12,3	519	11,9
Ogółem	1.781	100,0	2.496	100,0	4.233	100,0	4.350	100,0

2.5. Bezrobotni niepełnosprawni według płci

W końcu 2012 roku zarejestrowane były **2.104 (48,4%) bezrobotne niepełnosprawne kobiety** oraz **2.246 (51,6%) mężczyźni**. W latach 2002-2005 udział kobiet niepełnosprawnych w bezrobociu był mniejszy niż mężczyzn (w 2002 roku wyniósł 46,5%, zaś w 2005 – 45,8%), jedynie w 2011 roku rozłożył się równomiernie i wyniósł dla obu grup 50%. Na przestrzeni lat wzrastała zarówno liczba bezrobotnych niepełnosprawnych kobiet jak i mężczyzn, chociaż w 2012 roku liczba kobiet, w porównaniu do 2011 roku, zmniejszyła się - o 14 osób, mężczyzn zaś wzrosła – o 131 bezrobotnych. Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych kobiet od 2002 roku wzrosła o 1.275 osób, zaś mężczyzn o 1.294 osoby.

W 2012 roku zarówno kobiety (w liczbie 778 osób), jak i mężczyźni (602 osoby) w wieku 45-54 lata stanowili najliczniejsze grupy bezrobotnych niepełnosprawnych. Ponad 50% udział w bezrobociu niepełnosprawnych kobiet wystąpił wśród 45-54 latek (56,4%) oraz wśród 35-44 latek (55,6%). Wśród mężczyzn najliczniejsza grupa bezrobotnych to osoby w wieku 45-54 lata (602 zarejestrowanych) oraz 55-59 lat (538). Ponadto bez pracy pozostawała ponad połowa niepełnosprawnych mężczyzn w wieku: 55-59 lat (55,8%), 25-34 lata (53,3%) oraz 18-24 lata (51,4%).

W 2012 roku powyżej 50% kobiet poszukiwało pracy najkrócej - do 1 miesiąca (51,7%) oraz najdłużej - powyżej 24 miesięcy (50,5%). Mężczyźni zaś pozostawali w przewadze poszukujących pracy od: 1-3 miesięcy (54,1%), 6-12 miesięcy (52,9%), 12-24 miesięcy (52,4%) oraz 3-6 miesięcy (50,8%).

W 2012 roku niepełnosprawne kobiety najliczniej zarejestrowane były w powiatach: ostrowieckim – 460, m. Kielce – 407, kieleckim – 283, starachowickim – 167, koneckim – 160, staszowskim – 149 oraz skarżyskim - 134.

Bezrobotni niepełnosprawni mężczyźni najliczniej występowali w mieście Kielce – 499 osób oraz powiatach: ostrowieckim – 456, kieleckim – 275, starachowickim – 208, koneckim – 179, skarżyskim – 174 oraz staszowskim – 104.

W pełnej populacji bezrobotnych większość stanowili mężczyźni – 44.140 osób (50,9%). Kobiety pozostawały w mniejszości – 42.568 (49,1%).

Bezrobotni niepełnosprawni według płci

(stan w końcu roku)

Staż pracy	2002 rok		2005 rok		2011 rok		2012 rok		
	liczba bezrobot- nych	%	liczba bezrobot- nych	%	liczba bezrobot- nych	%	liczba bezrobot- nych	%	
								woj.	kraj
Kobiety	829	46,5	1.142	45,8	2.118	50,0	2.104	48,4	48,8
Mężczyźni	952	53,5	1.354	54,2	2.115	50,0	2.246	51,6	51,2
Ogółem	1.781	100,0	2.496	100,0	4.233	100,0	4.350	100,0	100,0

W kraju w końcu 2012 roku w rejestrach bezrobocia odnotowano również mniejszy udział niepełnosprawnych kobiet (48,8%) niż mężczyzn (51,2%).

2.6. Bezrobotni niepełnosprawni według miejsca zamieszkania

W 2012 roku w populacji osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy zdecydowanie przeważali zamieszkali w mieście – 2.607 osób (59,9%), zaś liczba mieszkańców wsi wyniosła 1.743 osoby (40,1%). Natomiast w pełnej populacji bezrobotnych większość stanowili mieszkańcy wsi – 48.051 osób (55,4%). Bezrobotni z terenów miejskich pozostawali w mniejszości, a liczba zarejestrowanych wyniosła 38.657 osób (44,6%).

Bezrobotni niepełnosprawni według miejsca zamieszkania

(stan w końcu roku)

Wyszczególnienie		2005 rok		2011 rok		2012 rok	
		liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%
Bezrobotni ogółem		117.754	100,0	83.217	100,0	86.708	100,0
w tym zamieszkali:	na wsi	64.856	55,1	46.231	55,6	48.051	55,4
	w mieście	52.898	44,9	36.986	44,4	38.657	44,6
Niepełnosprawni		2.496	100,0	4.233	100,0	4.350	100,0
w tym zamieszkali:	na wsi	832	33,3	1.712	40,4	1.743	40,1
	w mieście	1.664	66,7	2.521	59,6	2.607	59,9

W wybranych latach wzrastała liczba niepełnosprawnych bezrobotnych zamieszkałych zarówno na wsi jak i w mieście, przy czym udział mieszkańców wsi zwiększył się z 33,3% w 2005 roku do 40,1% w 2012 roku, natomiast zamieszkałych w mieście zmniejszył się z 66,7% w 2005 roku do 59,9% w 2012 roku. Pomimo większej liczby zarejestrowanych wśród mieszkańców miast (od 1.664 osób, tj. 66,7% w 2005 roku do 2.607, tj. 59,9% w 2012 roku), w grupie mieszkańców wsi nastąpił ponad dwukrotny wzrost liczby bezrobotnych niepełnosprawnych (z 832 osób w 2005 roku, tj. 33,3% bezrobotnych niepełnosprawnych do 1.743, tj. 40,1% w 2012 roku). W populacji bezrobotnych ogółem grupa pozostających bez pracy mieszkańców wsi systematycznie zmniejszyła się – z 64.856 osób w 2005 roku do 48.051 osób w 2012 roku, tj. o 16.805 bezrobotnych. Jednocześnie udział w bezrobociu zamieszkałych na wsi zwiększył się z 55,1% w 2005 roku do 55,4% w 2012 roku. Wśród bezrobotnych zamieszkałych w mieście liczba oraz odsetek pozostających bez pracy zmniejszyły się z 52.898 osób w 2005 roku do 38.657 w 2012 roku, zaś udział analogicznie z 44,9% do 44,6%.

Najliczniejsza grupa bezrobotnych niepełnosprawnych zamieszkałych w miastach wystąpiła w m. Kielce – 906 osób oraz powiatach: ostrowieckim – 689, starachowickim – 250, skarżyskim – 212, koneckim – 122 i staszowskim – 106.

Natomiast wśród niepełnosprawnych bezrobotnych mieszkańców wsi najwięcej pozostawało w powiecie: kieleckim – 536 osób, ostrowieckim – 227, koneckim – 217, staszowskim – 147 oraz starachowickim – 125.

2.7. Bezrobotni niepełnosprawni według stopnia i rodzaju niepełnosprawności

Rodzaj schorzenia jest jednym z głównych czynników decydujących o możliwości podjęcia pracy przez osobę niepełnosprawną. W analizowanym okresie najliczniejszą grupę bezrobotnych niepełnosprawnych stanowiły osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności.

Liczba osób z **lekkiem stopniem niepełnosprawności** rosła z 1.484 osób w 2002 roku, poprzez 1.855 w 2005 roku do 2.573 osób w 2011 roku. Dopiero w 2012 roku liczebność tej subpopulacji zmniejszyła się do 2.471 osób. Procentowy udział tej grupy zmniejszał się z 83,3% w 2002 roku poprzez 74,3% w 2005 roku oraz 60,8% na koniec 2011 roku, by w 2012 roku obniżyć się do 56,8%. Drugą pod względem liczebności grupę, stanowiły osoby z **umiarkowanym stopniem niepełnosprawności**. Grupa ta również zwiększała swoją liczebność oraz odsetek przedstawicieli z 269 osób (15,1%) w 2002 roku, poprzez 607 (24,3%) w 2005 roku oraz 1.576 osób (37,2%) w 2011 roku do 1.780 osób (40,9%) w 2012 roku. Najmniej liczną grupą niepełnosprawnych są osoby z **znacznym stopniem niepełnosprawności**. Ich liczba oraz udział wykazywały tendencje rosnące – od 24 zarejestrowanych osób (1,4%) w 2002 roku, poprzez 34 (1,4%) w 2005 roku oraz 84 (2,0%) w 2011 roku po 99 osób (2,3%) w 2012 roku.

(stan w końcu roku)

Stopień niepełnosprawności	2002 rok		2005 rok		2011 rok		2012 rok	
	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%	liczba bezrobotnych	%
znaczny	24	1,4	34	1,4	84	2,0	99	2,3
umiarkowany	269	15,1	607	24,3	1.576	37,2	1.780	40,9
lekki	1.484	83,3	1.855	74,3	2.573	60,8	2.471	56,8
nieustalony	4	0,2	X	X	X	X	X	X
Ogółem	1.781	100,0	2.496	100,0	4.233	100,0	4.350	100,0

Z punktu widzenia możliwości przyszłego zatrudnienia istotny jest **rodzaj niepełnosprawności bezrobotnych**. Podział przedstawia poniższa tabela:

**Niepełnosprawni bezrobotni
wg rodzaju niepełnosprawności**

stan na 31.XII.2012 r.

Rodzaj niepełnosprawności	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych
Upośledzenie umysłowe	51
Choroby psychiczne	431
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	274
Choroby narządu wzroku	334
Upośledzenia narządu ruchu	1.570
Epilepsja	189
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	515
Choroby układu pokarmowego	78
Choroby układu moczowo-płciowego	89
Choroby neurologiczne	372
Inne	373
Nieustalony	74

Źródło: sprawozdanie MPiPS-07 za II półrocze 2012 r.

Największy udział wśród niepełnosprawnych bezrobotnych stanowią osoby z **upośledzeniem narządów ruchu – 36,1%**. Dużą grupę tworzą osoby z: **chorobami układu oddechowego i układu krążenia – 11,8%**, **chorobami psychicznymi – 9,9%**, **neurologicznymi – 8,6%**, **narządu wzroku – 7,7%**, **zaburzeniami głosu, mowy i chorobami słuchu – 6,3%** oraz **epilepsją – 4,3%**.

Z powodu największej liczby zarejestrowanych bezrobotnych z upośledzeniem narządów ruchu osoby te stanowią najliczniejszą grupę pozostających bez pracy do 1 miesiąca (148 osób), od 1-3 miesięcy (235), od 3-6 miesięcy (249), od 6-12 miesięcy (308) oraz powyżej 12 miesięcy (630). Tuż za nimi w grupie długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy) uplasowali się bezrobotni niepełnosprawni z chorobami układu oddechowego i układu krążenia (209), chorobami psychicznymi (181), chorobami narządu wzroku oraz neurologicznymi po 144 bezrobotnych. Osoby z chorobami układu oddechowego i układu krążenia stanowiły również liczną grupę pozostających bez zatrudnienia od 1-3 miesięcy (92 osoby) oraz od 3-6 i od 6-12 miesięcy (po 85 osób), zaś spośród osób z chorobami psychicznymi 83 pozostawały bez pracy od 6-12 miesięcy oraz 81 osób z chorobami neurologicznymi poszukiwało pracy od 6-12 miesięcy.

3. „NAPŁYW” I „ODPŁYW” Z BEZROBOCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

„Napływ” do bezrobocia osób niepełnosprawnych

W wybranych latach obserwuje się zwiększony napływ niepełnosprawnych do bezrobocia. Na przestrzeni 2012 roku w powiatowych urzędach pracy województwa zanotowano **6.381 nowo zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych**¹⁷ (o 596 osób więcej niż w 2011 roku, o 3.687 osób więcej niż w 2005 roku oraz prawie cztero i pół krotnie więcej niż w 2002 roku). W ogólnej liczbie rejestrujących się na przestrzeni 2012 roku niepełnosprawnych nieznaczną przewagę mieli mężczyźni – 50,4% „napływu” tj. 3.218 osób (2.920 osób tj. 50,5% w 2011 roku).

Po raz pierwszy zarejestrowało się 665 osób niepełnosprawnych tj. 10,4%, a po raz kolejny – 5.716 osób tj. 89,6%. W grupie nowo zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych notuje się wyższy odsetek powracających do rejestru bezrobocia po raz kolejny (89,6%) w porównaniu do populacji bezrobotnych ogółem (81,2%).

Nowo zarejestrowani bezrobotni niepełnosprawni

Wyszczególnienie	2002	2005	2011	2012
Nowo zarejestrowani bezrobotni „napływ”				
1) ogółem	95.158	104.700	103.265	101.896
z tego:				
- po raz pierwszy	29.606	23.970	17.984	19.113
w %	31,1	22,9	17,4	18,8
- po raz kolejny	65.552	80.730	85.281	82.783
w %	68,9	77,1	82,6	81,2
2) niepełnosprawni	1.423	2.694	5.785	6.381
% do ogółu nowo zarejestrowanych	1,5	2,6	5,6	6,3
z tego:				
- po raz pierwszy			428	665
w %			7,4	10,4
- po raz kolejny			5.357	5.716
w %			92,6	89,6

¹⁷ Zgodnie ze sprawozdaniem MPiPS-01 o rynku pracy.

W 2012 roku **najwyższy udział osób niepełnosprawnych w „napływie”** do bezrobocia odnotowano w powiatach:

- ostrowieckim	12,0%,
- m. Kielce	8,5%,
- staszowskim	7,9%,
- starachowickim	7,3%.

Średni wskaźnik „napływu” niepełnosprawnych do bezrobocia w województwie wyniósł 6,3%.

Poniżej średniej wojewódzkiej uplasowały się powiaty:

- konecki	5,5%,
- skarżyski	5,3%,
- pińczowski	5,2%,
- jędrzejowski	5,0%,
- kielecki	4,6%,
- sandomierski	4,6%,
- buskim	4,1%,
- kazimierski	2,4%,
- opatowski	2,3%,
- włoszczowski	2,1%.

„Odpływ” z bezrobocia osób niepełnosprawnych

W 2012 roku z ewidencji bezrobotnych **wyłączono 6.445 osób niepełnosprawnych** tj. 6,5% ogółu wyrejestrowanych. „Odpływ” osób niepełnosprawnych z bezrobocia był wyższy o 4,5% (o 280 osób) w odniesieniu do 2011 roku.

Podstawową przyczynę wyłączenia z ewidencji bezrobotnych stanowiły podjęcia pracy. W 2012 roku zatrudnienie podjęło 2.387 niepełnosprawnych, tj. 37,0% wyrejestrowanych (w porównaniu do 2005 roku o 791 osób więcej, tj. o 49,6%). Niepełnosprawni podejmowali głównie pracę niesubsydiowaną – 1.871 osób (78,4%). Pracę subsydiowaną podjęło 516 bezrobotnych (21,6%), w tym najliczniej prace interwencyjne – 175 osób oraz roboty publiczne – 107.

Wyszczególnienie	2002	2005	2011	2012
Wyrejestrowani bezrobotni				
1) ogółem	95.021	113.268	102.189	98.405
w tym podejmujący pracę	46.606	49.704	44.326	42.163
w %	49,0	43,9	43,4	42,8
2) niepełnosprawni		3.695	6.165	6.445
% do ogółu wyrejestrowanych		3,3	6,0	6,5
kobiety		1.559	2.967	3.284
mężczyźni		2.136	3.198	3.161
w tym podejmujący pracę		1.596	2.362	2.387
% do wyrejestrowanych niepełnosprawnych		43,2	38,3	37,0
kobiety		622	1.123	1.226
% do wyrejestrow. kobiet niepełnosprawnych		39,9	37,8	37,3
mężczyźni		974	1.239	1.161
% do wyrejestrow. mężczyzn niepełnosprawnych		45,6	38,7	36,7

W 2012 roku udział podejmujących pracę kobiet niepełnosprawnych w liczbie wyrejestrowanych był, po raz pierwszy w badanym okresie, wyższy i wyniósł 37,3%. Odsetek mężczyzn zaś stanowił 36,7%. W 2011 i 2005 roku udział podejmujących pracę mężczyzn był wyższy niż kobiet i wyniósł odpowiednio: 38,7% i 45,6%. Analogiczny odsetek w grupie niepełnosprawnych kobiet stanowił 37,8% i 39,9%.

Pomimo odwrócenia w 2012 roku dotychczasowej tendencji to kobiety po utracie pracy zazwyczaj mają większe trudności niż mężczyźni z jej ponownym podjęciem.

Ponadto znaczny udział w grupie wyłączonych z ewidencji niepełnosprawnych miały osoby, które utraciły status niepełnosprawności – 1.178 (18,3%) oraz rezygnujące lub niepotwierdzające gotowości do pracy – 1.083 osoby (16,8% ogółu wyrejestrowanych).

Najwyższy udział wyrejestrowanych „odpływ” niepełnosprawnych odnotowano w powiatach:

- ostrowieckim	12,1%,
- m. Kielce	8,8%,
- starachowickim	8,1%,
- staszowskim	7,8%.

Średni wskaźnik „odpływu” z ewidencji niepełnosprawnych bezrobotnych w województwie wyniósł **6,5%**.

W pozostałych powiatach odsetek wyrejestrowanych niepełnosprawnych wyniósł:

- skarżyskim	5,9%,
- jędrzejowskim	5,3%,
- pińczowskim	5,3%,
- kieleckim	5,2%,
- koneckim	5,1%,
- sandomierskim	4,7%,
- buskim	4,1%.

Najniższy udział wyrejestrowanych niepełnosprawnych odnotowano w powiatach:

- kazimierskim	2,8%,
- włoszczowskim	2,7%,
- opatowskim	2,5%.

Wskaźnik płynności rynku pracy

Wyszczególnienie	2002	2005	2011	2012
Bezrobotni ogółem	49,0%	47,5%	42,9%	41,4%
Bezrobotni niepełnosprawni	x	45,1%	40,8%	37,4%

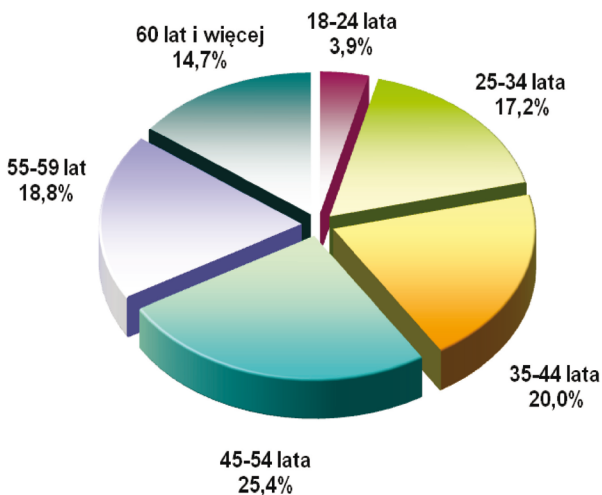
Wskaźnik płynności rynku pracy dla subpopulacji osób niepełnosprawnych jest niższy niż dla ogółu bezrobotnych. W 2012 roku wśród osób niepełnosprawnych wskaźnik ten osiągnął wartość **37,4%** (41,4% dla ogółu bezrobotnych) i był o 7,7 pkt proc. niższy niż w 2005 roku i o 3,4 pkt proc. w porównaniu do 2011 roku.

4. NIEPEŁNOSPRAWNI POSZUKUJĄCY PRACY NIEPOZOSTAJĄCY W ZATRUDNIENIU

Przez poszukujących pracy rozumie się osoby poszukujące zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub innej formy pomocy określonej w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy i nie posiadające statusu osoby bezrobotnej. W przypadku osób niepełnosprawnych, najczęściej nie mogą one uzyskać statusu osoby bezrobotnej ze względu na fakt pobierania świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy lub renty socjalnej.

Na koniec 2012 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 709 niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu, tj. o 46 osób więcej niż w 2011 roku i o 65 mniej niż w 2010 roku.

**Struktura niepełnosprawnych poszukujących pracy
i niepozostających w zatrudnieniu według wieku w 2012 roku**

Analiza struktury niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu pod względem wieku wskazuje, że ponad połowa z nich – 58,9% (417 osób) – ukończyła 44 rok życia (przed rokiem wskaźnik ten wynosił 61,4%). W odniesieniu do 2011 roku niemal we wszystkich grupach wiekowych wystąpił wzrost, w tym najwyższy w przedziale: 35-44 lata (o 32 osoby). Jedyny spadek (o 13 osób) odnotowano w grupie wiekowej 45-54 lata. Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych w wieku 18-24 lata pozostała na ubiegłorocznym poziomie – 28 osób zarejestrowanych.

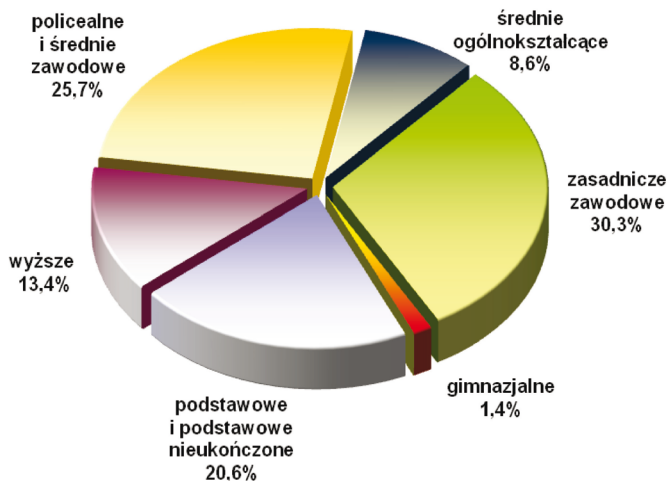
Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu według wieku

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	Zmiany do 2011 roku w liczbach	Zmiany do 2011 roku w %
18-24	41	28	28	0	X
25-34	144	118	122	4	3,4
35-44	120	110	142	32	29,1
45-54	218	193	180	-13	-6,7
55-59	158	125	133	8	6,4
60 i więcej lat	93	89	104	15	16,9
Razem	774	663	709	46	6,9

Źródło: Sprawozdanie MPiPS – 07

W 2012 roku, podobnie jak przed rokiem, wśród niepełnosprawnych poszukujących pracy dominowały osoby o niskim poziomie wykształcenia. Ponad połowa – 52,3% (371 osób) legitymowała się wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym oraz podstawowym i podstawowym nieukończonym. W porównaniu do 2011 roku oznacza to wzrost o 19 osób, lecz spadek udziału o 0,8 pkt proc. spowodowany zmniejszeniem odsetka grupy niepełnosprawnych z wykształceniem podstawowym i podstawowym nieukończonym w porównaniu do 2011 roku o 1,1 pkt proc. (z 21,7% do 20,6%). Wzrost liczby niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu odnotowano we wszystkich grupach według poziomu wykształcenia: najwyższy wśród osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym - o 13 osób (6,4%) oraz wyższym – o 12 osób (14,5%), najniższy zaś – o 2 osoby (1,4%) w grupie osób z wykształceniem podstawowym i podstawowym nieukończonym oraz o 4 osoby (66,7%) z wykształceniem gimnazjalnym.

**Struktura niepełnosprawnych poszukujących pracy
i niepozostających w zatrudnieniu według wykształcenia
w 2012 roku**

**Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
według wykształcenia**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	Zmiany do 2011 roku w liczbach	Zmiany do 2011 roku w %
wyższe	97	83	95	12	14,5
policealne i średnie zawodowe	189	176	182	6	3,4
średnie ogólnokształcące	63	52	61	9	17,3
zasadnicze zawodowe	242	202	215	13	6,4
gimnazjalne	9	6	10	4	66,7
podstawowe i podstawowe nieukończone	174	144	146	2	1,4
Razem	774	663	709	46	6,9

Źródło: Sprawozdanie MPiPS – 07

Wśród niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu znaczny udział stanowili pozostający w rejestrach dłużej niż rok. Na koniec 2012 roku stanowili oni 46,3% ogółu, tj. 329 osób (przed rokiem – 51,3%). Najmniejszy odsetek bezrobotnych odnotowano wśród niepełnosprawnych pozostających bez pracy do 1 miesiąca – 5,1%, tj. 36 osób (w 2011 r. – 5,0%). Ponadto wzrost liczebności odnotowano w grupach niepełnosprawnych bezrobotnych krótko poszukujących pracy: od 1-3 miesięcy – o 46 osób (o 49,5%), od 3-6 miesięcy – o 15 osób (o 17,9%) oraz do 1 miesiąca – o 3 osoby (o 9,0%). Udział wymienionych grup w ogólnej liczbie niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu wyniósł 38,6%. Zmniejszyła się zaś grupa bezrobotnych długo pozostających bez pracy, tj. powyżej 24 miesięcy – o 11 osób (o 5,1%) oraz od 6-12 miesięcy – o 7 osób (o 6,2%). Na tym samym poziomie jak w 2011 roku pozostawała grupa niepełnosprawnych poszukujących pracy od 12 do 24 miesięcy – 123 osoby.

**Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
według czasu pozostawania bez pracy**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	Zmiany do 2011 roku w liczbach	Zmiany do 2011 roku w %
do 1 miesiąca	40	33	36	3	9,0
1-3 miesiące	108	93	139	46	49,5
3-6 miesięcy	99	84	99	15	17,9
6-12 miesięcy	154	113	106	-7	-6,2
12-24 miesiące	156	123	123	0	X
powyżej 24 miesięcy	217	217	206	-11	-5,1
Razem	774	663	709	46	6,9

Źródło: Sprawozdanie MPiPS – 07

Analiza struktury niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu wskazuje, że największą grupę wśród nich (241 bezrobotnych) stanowią osoby bez stażu pracy – 34,0% (przed rokiem 34,7%). Najmniejszą zaś reprezentację w bezrobociu mają niepełnosprawni z najdłuższym stażem pracy – 30 lat i więcej (23 osoby, tj. 3,2%) W porównaniu z sytuacją z 2011 roku wzrost odnotowano wśród osób, które pracowały od 10-20 lat – o 18 osób (o 19,4%), od 5 do 10 lat – o 13 osób (o 18,8%) oraz bez stażu pracy – o 11 osób (o 4,8%). W pozostałych grupach odnotowano spadek, tj. o 8 osób (9,5%) mniej w grupie o najmniejszym stażu pracy – do 1 roku oraz o 1 osobę (1,3%) wśród niepełnosprawnych z 20-30 letnim stażem pracy.

**Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
według stażu pracy**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	Zmiany do 2011 roku w liczbach	Zmiany do 2011 roku w %
do 1 roku	98	84	76	-8	-9,5
1 - 5 lat	101	93	98	5	5,4
5 - 10 lat	62	69	82	13	18,8
10 - 20 lat	108	93	111	18	19,4
20 - 30 lat	93	79	78	-1	-1,3
30 lat i więcej	13	15	23	8	53,3
bez stażu	299	230	241	11	4,8
Razem	774	663	709	46	6,9

Źródło: Sprawozdanie MPiPS – 07

Wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu zdecydowaną większość stanowiły osoby **z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności**. W 2012 roku populacja ta wynosiła 467 osób (65,8%), co w porównaniu do roku poprzedniego oznacza wzrost o 29 osób, tj. o 6,6%. W odniesieniu do 2011 roku więcej było również osób **z lekkim stopniem niepełnosprawności** – 121 osób, tj. o 11 (o 10,0%), jak i ze **stopniem znacznym** – 121 osób o 6 osób (o 5,2%). Każda z wymienionych dwóch grup niepełnosprawnych stanowiła po 17,1% ogólnej ich liczby.

**Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
według stopnia niepełnosprawności**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	Zmiany do 2011 roku w liczbach	Zmiany do 2011 roku w %
znaczny	133	115	121	6	5,2
umiarkowany	489	438	467	29	6,6
lekki	152	110	121	11	10,0
Razem	774	663	709	46	6,9

Źródło: Sprawozdanie MPiPS – 07

Analiza populacji niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu pod względem rodzaju niepełnosprawności wskazuje, że najbardziej liczną grupę stanowiły osoby z **upośledzeniem narządu ruchu**. W 2012 roku populacja ta wyniosła **179 osób (25,2%)**, czyli o 25 osób więcej (16,2%) niż w roku ubiegłym. Na drugim miejscu pod względem liczebności znajdowała się grupa osób niepełnosprawnych z powodu **chorób psychicznych – 110 bezrobotnych**, tj. **15,5%** (przed rokiem – 88). Wciąż bardzo duży jest udział osób niepełnosprawnych z powodu **chorób narządów wzroku**. W końcu 2012 roku grupa ta stanowiła **87 osób**, tj. **12,3%** ogółu (spadek o 9 osób).

W odniesieniu do 2011 roku odnotowano ponadto wzrost w grupie osób niepełnosprawnych z chorobami neurologicznymi – o 12 osób (83 zarejestrowanych), układu oddechowego i układu krążenia – o 8 osób (58 bezrobotnych z tej grupy), z innymi chorobami - o 6 osób (80 bezrobotnych niepełnosprawnych) oraz 23 chorych na epilepsję (o 2 osoby więcej niż rok wcześniej). Zmniejszenie liczby zarejestrowanych nastąpiło wśród: osób niepełnosprawnych o nieustalonej chorobie, co oznacza spadek o 14 osób w porównaniu do 2011 roku (27 bezrobotnych), z chorobami narządu wzroku – o 9 osób (87 zarejestrowanych), posiadających choroby układu moczowo-płciowego – o 4 osoby mniej (8 zarejestrowanych) oraz 10 osób z chorobami układu pokarmowego (o 2 mniej niż w 2011 roku). Na tym samym poziomie co w roku ubiegłym pozostała liczba bezrobotnych niepełnosprawnych z zaburzeniami głosu, mowy i chorobami słuchu – 36 osób oraz upośledzonych umysłowo – 8 bezrobotnych.

**Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
według rodzaju niepełnosprawności**

Rodzaj niepełnosprawności	2010	2011	2012	Zmiany do 2011 roku w liczbach	Zmiany do 2011 roku w %
upośledzenie umysłowe	16	8	8	0	X
choroby psychiczne	101	88	110	22	25,0
zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	37	36	36	0	X
choroby narządu wzroku	106	96	87	-9	-9,4
upośledzenie narządu ruchu	183	154	179	25	16,2
epilepsja	21	21	23	2	9,5
choroby układu oddechowego i układu krążenia	60	50	58	8	16,0
choroby układu pokarmowego	12	12	10	-2	-16,7
choroby układu moczowo - płciowego	15	12	8	-4	-33,3
choroby neurologiczne	82	71	83	12	16,9
inne	53	74	80	6	8,1
nieustalony	88	41	27	-14	-34,1
Razem	774	663	709	46	6,9

Źródło: Sprawozdanie MPiPS – 07

5. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROMOCJI ZATRUDNIENIA, ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W 2012 roku, pracodawcy zgłosili dla osób niepełnosprawnych **971 ofert wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej**, co w porównaniu do 2011 roku oznacza wzrost o 36 ofert, tj. o 3,9%. Z ogółu wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej większość stanowiły oferty zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej – 851 (87,6%). Oprócz nich pracodawcy zgłosili także 120 miejsc aktywizacji zawodowej (w 2011 roku odnotowano tylko 3 miejsca aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych), które dotyczyły podjęcia stażu. Nie zgłoszono ofert związanych z przygotowaniem zawodowym dorosłych.

Główną przyczyną wyłączeń z ewidencji bezrobotnych niepełnosprawnych – tak jak i w latach ubiegłych – było podjęcie pracy. W 2011 roku odnotowano wzrost podjęć pracy przez niepełnosprawnych bezrobotnych, z 2.143 osób w 2010 roku do 2.362 w 2011 r. (o 219 osób, tj. 10,2%), ugruntowany jeszcze wzrostem w 2012 roku, kiedy **liczba podejmujących pracę zwiększyła się do 2.387 osób**, tj. o 25 osób (o 1,1%).

Spośród niepełnosprawnych, którzy znaleźli zatrudnienie **516 osób (21,6%) podjęło pracę subsydiowaną** ze środków Funduszu Pracy lub PFRON.

W 2012 roku na **miejscach pracy refundowanych ze środków PFRON** zatrudnienie podjęło 48 osób (w tym 1 w zakładzie pracy chronionej), czyli o 15 osób, tj. 23,8% mniej niż w roku poprzednim. Kobiety stanowiły 54,2% (26 osób) tej populacji.

Ogółem w **zakładach pracy chronionej** zatrudnienie subsydiowane znalazło 65 bezrobotnych niepełnosprawnych, czyli o 8 osób (o 11,0%) mniej niż w 2011 roku. Kobiety stanowiły 36,9% omawianej grupy (24 osoby).

W 2012 roku, **dzięki dotacjom i pożyczkom**, 51 bezrobotnych niepełnosprawnych podjęło działalność gospodarczą. Kobiety stanowiły 39,2 % badanej grupy (20 osób).

W porównaniu do 2011 roku, populacja ta zwiększyła się o 11 osób, tj. 27,5%.

Pracę niesubsydiowaną podjęło 1.871 osób (78,4%), z których:

- 12 osób uczestniczyło w pracach sezonowych,
- 57 osób rozpoczęło działalność gospodarczą w ramach własnych środków.

**Aktywizacja bezrobotnych niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim
w latach 2011-2012**

Wyszczególnienie		2011	2012	Zmiany do 2011 roku w liczbach	Zmiany do 2011 roku w %
Praca subsydiowana ogółem		468	516	48	10,3
w tym:	Prace interwencyjne	144	175	31	21,5
	Roboty publiczne	82	107	25	30,5
	Podjęcie działalności gospodarczej	40	51	11	27,5
	Podjęcie pracy w miejscach pracy refundowanych ze środków PFRON	63	48	-15	-23,8
	Podjęcie pracy w zakładach pracy chronionej	73	65	-8	-11,0
Szkolenia		68	176	108	158,8
Staż		273	480	207	75,8
Prace społecznie użyteczne		81	75	-6	-7,4
Razem zaktywizowani		890	1.247	357	40,1

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07.

W 2012 roku w formach aktywizacji zawodowej, takich jak szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe dorosłych i prace społecznie użyteczne uczestniczyło 731 osób.

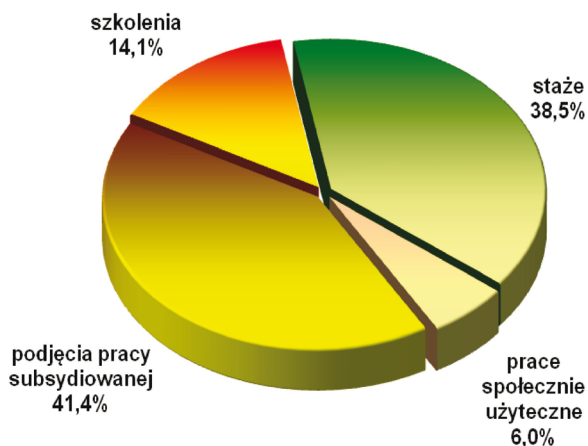
Szkolenia rozpoczęło w 2012 roku 176 bezrobotnych niepełnosprawnych (o 108 osób więcej, tj. o 158,8% niż w roku poprzednim). W grupie tej były 92 kobiety, tj. 52,3 % ogółu.

W 2012 roku na **staż** skierowano 480 bezrobotnych niepełnosprawnych, tj. o 207 (75,8%) więcej niż w roku poprzednim. Wśród tych osób 66,9% (321 osób) stanowiły kobiety.

Prace społecznie użyteczne podjęło 75 osób (o 6 mniej, tj. o 7,4% niż w roku ubiegłym).

Wyłączenia osób niepełnosprawnych z ewidencji bezrobotnych z powodu udziału w aktywnych formach, takich jak staże, szkolenia i prace społecznie użyteczne stanowiły w 2012 roku 11,3% wszystkich wyłączeń. Najwięcej - 1.178 osób (18,3%) to bezrobotni, którzy utracili status osoby niepełnosprawnej. Dużą grupę - 1.083 osobową, tj. 16,8% stanowili wyrejestrowani z powodu rezygnacji lub niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy.

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w grupie bezrobotnych niepełnosprawnych w 2012 roku

Niepełnosprawni bezrobotni stanowią niewielką, w porównaniu z innymi kategoriami bezrobotnych osób, grupę w skali regionalnego bezrobocia. Jej udział procentowy utrzymuje się na poziomie około 5%. Na pozycję osób niepełnosprawnych na rynku pracy, znacząco wpływają czynniki takie jak: rodzaj i trwałość niepełnosprawności, wykształcenie, kwalifikacje zawodowe, jak również płeć, wiek, miejsce zamieszkania oraz otoczenie społeczne. Czynniki te warunkują pozycję osób niepełnosprawnych na rynku pracy, jak również narzucają dostosowane do potrzeb tej grupy programowanie działań skierowanych do subpopulacji niepełnosprawnych.

6. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE NA ŚWIĘTOKRZYSKIM RYNKU PRACY - BADANIE ZAPOTRZEBOWANIA NA ZAWODY I KWALIFIKACJE W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM

III edycja prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy badania pracodawców w zakresie ich potrzeb zatrudnieniowych została poszerzona o zagadnienia dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych na świętokrzyskim rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem wizerunku pracowników z orzeczoną niepełnosprawnością.

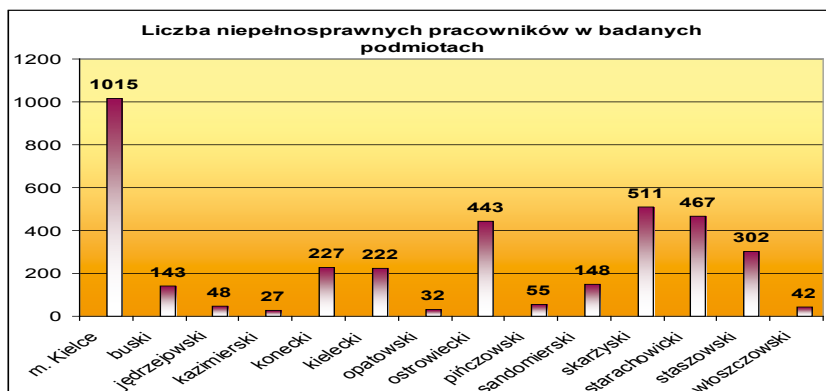
Badaniem, które zostało przeprowadzone w I połowie 2012 r., objętych zostało 913 podmiotów we wszystkich powiatach i ze wszystkich branż, zarówno małe kilkunastoosobowe firmy, jak i duże kilkusetosobowe zakłady pracy. Spośród przebadanych podmiotów ponad 1/3 przyznała, że zatrudnia osoby niepełnosprawne.

Łącznie w momencie przeprowadzania wywiadów w badanych podmiotach pozostawało zatrudnionych 3.682 niepełnosprawnych pracowników. W tej grupie dominowali niepełnosprawni fizycznie (tj. ruchowo lub z chorobami narządów wewnętrznych), którzy stanowili ponad 90%. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną lub doświadczające zaburzeń natury psychicznej, stanowiły zaledwie 3,8% ogólnej liczby niepełnosprawnych pracowników w badanych podmiotach. Powyższy fakt wiązać należy po części z istnieniem wielu negatywnych, często nieprawdziwych i krzywdzących przekonań, jakie posiadają pracodawcy na temat możliwości zawodowych tej grupy osób.

Należy mieć nadzieję, iż podejmowane liczne kampanie społeczne i akcje informacyjne prowadzone w ramach Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego wpłyną na zwiększenie świadomości społecznej, a tym samym na wzrost odsetka pracodawców zatrudniających osoby, które doświadczyły choroby psychicznej oraz niepełnosprawne intelektualnie.

Osoby niepełnosprawne z terenu województwa świętokrzyskiego znacznie częściej mogą znaleźć pracę w większych zakładach zatrudniających 50 i więcej osób. Wśród badanych podmiotów w grupie pracodawców zatrudniających 50 i więcej osób udział zakładów deklarujących zatrudnianie osób niepełnosprawnych wynosił niemal 57%, podczas gdy w grupie mniejszych podmiotów było to zaledwie 17,6%.

W ujęciu lokalnym rozkład liczby zakładów zatrudniających niepełnosprawnych pracowników, również skorelowany jest z wielkością tych podmiotów. Najwięcej osób niepełnosprawnych zatrudnionych jest w powiatach, w których występuje większa liczba podmiotów dużych.

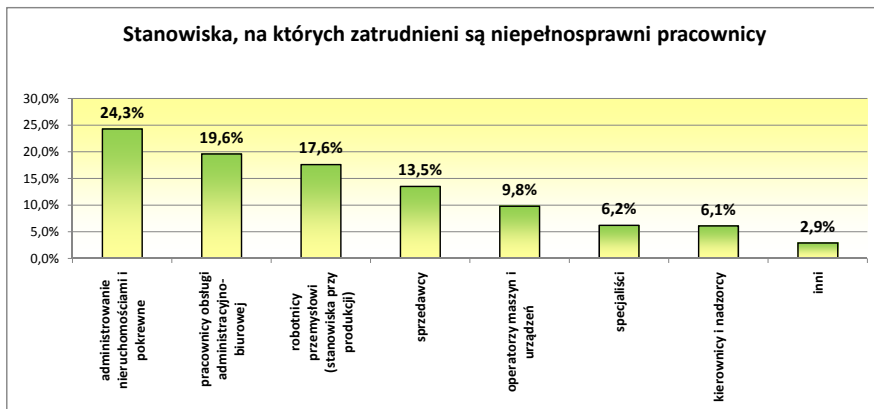
Najwięcej pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych było w podmiotach działających w **przetwórstwie przemysłowym** – 1.446 osób (39,3%). Wynika to z faktu dużego udziału przedsiębiorstw prowadzących działalność w tej branży w regionalnym rynku pracy.

Rodzaj działalności gospodarczej wg sekcji PKD	Liczba niepełnosprawnych pracowników	w %
(A) Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11	0,3
(B) Górnictwo i wydobywanie	29	0,8
(C) Przetwórstwo przemysłowe	1.446	39,3
(D) Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektr., gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	36	1,0
(E) Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	84	2,3
(F) Budownictwo	122	3,3
(G) Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	554	15,0
(H) Transport i gospodarka magazynowa	71	1,9
(I) Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	102	2,8
(J) Informacja i komunikacja	0	0,0
(K) Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	17	0,5
(L) Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	31	0,8
(M) Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	39	1,1
(N) Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	429	11,6
(R) Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	37	1,0
(S) Pozostała działalność usługowa	596	16,2
brak danych	78	2,1
Razem	3.682	100,0

Jednocześnie największy udział podmiotów zatrudniających niepełnosprawnych pracowników wystąpił w branży związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją - 10 na 13 przebadanych pracodawców z tej branży zatrudniało osoby niepełnosprawne, tj. 76,9%.

Rodzaj działalności gospodarczej wg sekcji PKD	Odsetek przedsiębiorców zatrudniających osoby niepełnosprawne
(R) Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	76,9%
(D) Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	63,2%
(E) Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	56,3%
(N) Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	50,0%
(K) Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	42,9%
(C) Przetwórstwo przemysłowe	42,6%
(I) Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	40,0%
(L) Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	40,0%
(G) Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	34,5%
(B) Górnictwo i wydobywanie	31,3%
(H) Transport i gospodarka magazynowa	30,5%
(S) Pozostała działalność usługowa	30,4%
(M) Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	26,3%
(F) Budownictwo	23,4%
(A) Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	14,8%
(J) Informacja i komunikacja	0,0%

Badani pracodawcy najczęściej zatrudniali osoby niepełnosprawne na stanowiskach związanych z administracją nieruchomości, takich jak: portier, dozorca, sprzątacza, konserwator (24,3% wskazań). Najrzadziej osobami z orzeczoną niepełnosprawnością obsadzane były stanowiska kierownicze oraz wymagające specjalistycznej wiedzy i umiejętności - łącznie 12,2%.

Jednocześnie zaznaczyć należy, że zdecydowana większość pracodawców uważa, że niepełnosprawność ich pracowników nie wpływa na jakość pracy tych osób i wykonują oni takie same obowiązki jak osoby pełnosprawne na równorzędnych stanowiskach. Mniej niż 1/4 badanych twierdziła, że zatrudniając pracowników z niepełnosprawnością należało zmniejszyć ich zakres obowiązków.

Pomimo zachęt w postaci ulg finansowych z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz informacyjnych kampanii społecznych kierowanych do pracodawców, wśród ankietowanych przedsiębiorców prawie 2/3 nie zatrudnia ani jednego pracownika z orzeczeniem o niepełnosprawności. Ponad 60% respondentów z tej grupy uważa, iż ze względu na specyfikę wykonywanej pracy nie mogą zatrudniać osób niepełnosprawnych. Taką opinię najczęściej wyrażali przedsiębiorcy działający w branży usługowej oraz budownictwie.

Jednocześnie prawie 1/5 pracodawców nie widzi przeszkód w przyjęciu do pracy osób z orzeczeniem o niepełnosprawności i przyznaje, że dotąd nie zgłaszali się tacy kandydaci do pracy.

Pracodawcy zamierzający zwiększyć zatrudnienie oczekują w przeważającej większości na pełnosprawnych kandydatów do pracy. Spośród nich 63 czyli niecałe 30% wyraziło chęć przyjęcia do pracy osób z niepełnosprawnością, z czego 12 zadeklarowało jako konieczny warunek przyjęcia do pracy posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności.

Łącznie pracodawcy dopuszczają możliwość rekrutacji osób z orzeczeniem o niepełnosprawności na 95 miejsc pracy, z czego najwięcej w handlu. Szczegółowy wykaz stanowisk i ilość miejsc pracy na które mogą aplikować osoby niepełnosprawne przedstawia poniższa tabela:

Nazwa zawodu	I. miejsce pracy
animator kultury	1
pracownik fizyczny	1
elektromechanik	1
informatyk	1
technolog aluminium	1
architekt, konstruktor	2
magazynier	2
księgowy, finansista	3
robotnik przemysłowy	3
pracownik ds. marketingu i consultingu	3
sprzątacza	4
spedytor, logistyk	4
pracownik opieki zdrowotnej	4
operator maszyn i urządzeń	5
pracownik biurowy	5
robotnik budowlany	5
kierowca	6
ochroniarz	7
szwaczka, krawcowa, krojczy	7
pracownik produkcji, w tym produkcji żywności	8
pracownik gastronomii	9
sprzedawca/przedstawiciel handlowy	13
Razem	95

Wnioski z badania

Kolejna fala spowolnienia gospodarczego na świecie w widoczny sposób odbiła się na nastrojach przedsiębiorców. Ostrożność w podejmowaniu ryzyka, związanego z inwestowaniem w rozwój firmy, w tym z pozyskiwaniem nowych pracowników jest w tym wypadku działaniem powszechnym. Wyniki III edycji badania zapotrzebowania na zawody i kwalifikacje świadczą o umiarkowanym optymizmie pracodawców w regionie. Ponad 2/3 ankietowanych pracodawców nie planowało dokonywać żadnych zmian kadrowych do końca 2012 roku, jak i w roku kolejnym. Jednocześnie wśród pozostałych zdecydowanie dominowała chęć zwiększenia zatrudnienia. Od momentu przeprowadzenia badania do końca 2013 roku pracodawcy ci zamierzali zatrudnić łącznie 1.510 pracowników, zwalniając jednocześnie co najmniej 617. Pozwoliło to oszacować wzrost liczby osób zatrudnionych w badanej grupie o 893.

Dodatnia fluktuacja pracowników dotyczyła większości powiatów, za wyjątkiem koneckiego, skarżyskiego i starachowickiego. Najbardziej poszukiwanymi pracownikami w badanych przedsiębiorstwach byli przedstawiciele następujących grup zawodów:

- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy,
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy,
- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.

W odniesieniu do wielkich grup zawodów wyniki te w niewielkim stopniu różniły się od uzyskanych w II edycji badania z 2011 r., kiedy to pracodawcy poszukiwali przede wszystkim operatorów i monterów maszyn i urządzeń oraz robotników przemysłowych i rzemieślników. Największe zapotrzebowanie zgłoszono na pracowników ochrony, operatorów urządzeń do produkcji szkła oraz przedstawicieli handlowych.

Głównym powodem planowania ruchów kadrowych w badanych podmiotach (zarówno w kontekście zwolnień, jak i naboru) była sytuacja finansowa przedsiębiorstw i związane z nią plany ograniczenia lub poszerzenia zakresu działalności. Nie bez znaczenia były również zapłacone koszty pracy ponoszone przez pracodawców, wymieniane na 3 miejscu jako najistotniejszy powód redukcji etatów. Mimo to większość nowo utworzonych stanowisk miała być oparta na umowach o pracę, które mimo wysokich kosztów, sygnalizują względną stabilność powstających miejsc pracy.

Wymagania stawiane przez pracodawców przyszłym pracownikom są związane przede wszystkim z profilem działalności danej firmy. Niemniej w warunkach współczesnej gospodarki, nastawionej na osiągnięcie wysokiego zysku przy możliwie najniższych kosztach, następuje dewaluacja znaczenia wykształcenia pracowników na rzecz ich doświadczenia zawodowego. Pracodawcy przyjmując nowych pracowników poszukują osób, które od razu będą mogły przystąpić do wykonywania powierzonych im zadań. Potwierdzają to wyniki badania, gdzie największy odsetek ankietowanych pracodawców oczekuje od przyszłych pracowników posiadania praktycznych umiejętności i doświadczenia zawodowego zdobytego na podobnym stanowisku. W przypadku stanowisk związanych z obsługą maszyn i urządzeń potencjalni kandydaci do pracy powinni posiadać specjalistyczne uprawnienia poparte stosownymi dokumentami.

Ponadto z informacji zebranych w trakcie prowadzonych wywiadów wynika, iż zaledwie 1/3 przebadanych pracodawców posiada w swej załodze pracowników z orzeczoną niepełnosprawnością. Łącznie zatrudniają oni 3,6 tys. takich osób, wśród których przeważają osoby niepełnosprawne fizycznie. Pracodawcy, którzy nie zatrudniają osób niepełnosprawnych

uważają, że osoby te nie sprostająby zadaniom jakie wykonywane są przez pracowników w ich przedsiębiorstwach. Nie znajduje to jednak odzwierciedlenia w opiniach przedsiębiorców, u których pracują osoby z niepełnosprawnością. Wśród nich prawie $\frac{3}{4}$ jest zdania, iż niepełnosprawność ich pracowników nie wpływa na jakość świadczonej przez nich pracy i są oni w stanie wykonywać takie same obowiązki jak osoby pełnosprawne na równorzędnych stanowiskach.

Najwięcej niepełnosprawnych pracowników zatrudnionych jest w mieście Kielce, gdzie występuje największe w województwie skupisko dużych przedsiębiorstw. To właśnie w dużych zakładach pracy osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności częściej znajdują zatrudnienie. Jest to poniekąd wynikiem struktury organizacyjnej tychże firm. Większy zakład wymaga stworzenia zespołów koordynujących jego pracę oraz stanowisk związanych z bieżącym utrzymaniem terenu zakładu i to właśnie na tych stanowiskach najczęściej zatrudniane są osoby niepełnosprawne.

Optymistycznym jest fakt, że wśród pracodawców planujących zwiększenie zatrudnienia 1/3 wyraziła chęć przyjęcia do pracy osób niepełnosprawnych deklarując tym samym utworzenie łącznie 95 miejsc pracy dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością, z czego najwięcej w handlu.

Należy zaznaczyć, że prezentowane w opracowaniu dane informują o zapotrzebowaniu na pracowników w badanych przedsiębiorstwach zgłaszanym w momencie badania. Do końca 2013 roku sytuacja ekonomiczna badanych przedsiębiorstw mogła ulec zmianie, co mogło skutkować zmianą ich polityki kadrowej.

7. PODSUMOWANIE

- W II półroczu 2012 roku w województwie działało **48 Zakładów Pracy Chronionej zatrudniających 3.419 osób niepełnosprawnych**. Największe zatrudnienie w Zakładach Pracy Chronionej występuje w województwach: dolnośląskim – 23.656 osób, mazowieckim – 23.584 oraz wielkopolskim – 20.552. Najmniejszy poziom zatrudnienia ma miejsce w: opolskim – 2.637 osób, podlaskim – 2.775 oraz lubelskim – 2.887.
- W IV kwartale 2012 roku **wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w województwie** wyniósł 28,6% i był wyższy od notowanego w kraju o 7,1 pkt proc. (21,5%), a w porównaniu do IV kwartału 2011 roku zwiększył się o 1,9 pkt proc. (26,7%), w kraju wzrósł o 0,9 pkt proc. (20,6%).
- Na koniec grudnia 2012 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy pozostawało **4.350 bezrobotnych osób niepełnosprawnych (5,0% ogólnej liczby bezrobotnych w województwie)**. W porównaniu do grudnia 2011 roku grupa ta zwiększyła się o 117 osób (o 2,8%).
- W populacji **bezrobotnych niepełnosprawnych najliczniejszą grupę** tworzyły osoby w wieku **45-54 lata**, a liczba bezrobotnych w tej grupie co roku systematycznie wzrastała (w 2002 roku wyniosła 665 osób, tj. 37,3%, w 2005 roku – 982, tj. 39,3%, oraz w 2011 roku – 1.464 osoby, tj. 34,6%). W 2012 roku nastąpił spadek liczby zarejestrowanych do **1.380 osób (31,7%)**. W kraju grupa ta stanowiła 31,3% populacji niepełnosprawnych.
- Zarówno w populacji bezrobotnych ogółem, jak i w grupie bezrobotnych niepełnosprawnych najliczniejszą reprezentację pozostających bez pracy tworzą osoby legitymujące się najniższym wykształceniem, tj. zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym. Liczba niepełnosprawnych z wykształceniem **zasadniczym zawodowym** w 2012 roku wyniosła **1.485 osób (34,1%)**, a **gimnazjalnym i poniżej 1.130 osób (26,0%)**. W ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych 24.637 osób (28,4%) posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe, zaś 18.144 osoby (21,0%) gimnazjalne i niższe.

- **Niekorzystną cechą bezrobocia wśród niepełnosprawnych oraz całej populacji jest wysoki udział długotrwale bezrobotnych** (powyżej 12 miesięcy). W 2012 roku w grupie **niepełnosprawnych** stanowili oni **40,6% (1.766 osób)**, zaś w ogólnej liczbie bezrobotnych udział długotrwale pozostających bez pracy wyniósł 36,8% (31.899 osób).
- **Struktura bezrobotnych niepełnosprawnych według stażu pracy** potwierdza, iż osoby poszukujące pracy najczęściej posiadały doświadczenie zawodowe, gdyż **największą grupę spośród nich**, w 2012 roku, **stanowiły osoby legitymujące się 10 do 20 letnim stażem pracy - 910 osób (20,9%) oraz 20 do 30 letnim - 881 (20,3%)**. Spośród ogółu bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowiły osoby bez stażu pracy – 19.363 osoby (22,3%).
- **W analizowanym okresie najliczniejszą grupę bezrobotnych niepełnosprawnych stanowiły osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności** (w 2002 roku – 1.484 osoby, tj. 83,3%, w 2005 roku – 1.855, czyli 74,3%, **w 2011 roku – 2.573, tj. 60,8%, zaś w 2012 roku – 2.471 osób (56,8%)**). Największa liczba niepełnosprawnych bezrobotnych to **osoby z upośledzeniem narządów ruchu – 1.570 (36,1%)**.
- Na przestrzeni 2012 roku w powiatowych urzędach pracy województwa zanotowano 6.381 **nowo zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych** (o 2.840 osób więcej niż w 2005 roku, prawie 4,5 krotnie więcej niż w 2002 roku oraz o 596 osób więcej niż w 2011 roku). W 2012 roku **z ewidencji bezrobotnych niepełnosprawnych wyłączono 6.445 osób, tj. 6,5%** ogółu wyrejestrowanych. „Odpływ” osób niepełnosprawnych z bezrobocia był wyższy o 74,4% (2.750 osób) w odniesieniu do 2005 roku. Podstawową przyczynę wyłączenia z ewidencji stanowiły podjęcia pracy, głównie niesubsydiowanej – 1.871 osób (78,4%). Pracę subsydiowaną podjęło 516 bezrobotnych (21,6%).
- **Wskaźnik płynności rynku pracy dla subpopulacji osób niepełnosprawnych jest niższy niż dla ogółu bezrobotnych i wyniósł w 2012 roku 37,4% (wobec 41,4% w populacji bezrobotnych ogółem).**

- Na koniec 2012 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 709 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy (więcej o 46 osób, tj. 6,9% w porównaniu do 2011 roku). Analiza struktury **niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu** wskazuje, że:
 - 58,9% osób ukończyło 44 lata,
 - 46,4% osób poszukiwało pracy dłużej niż rok,
 - 52,3% legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym oraz podstawowym i podstawowym nieukończonym,
 - 34,0% stanowiły osoby bez stażu pracy,
 - 65,9% to osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
 - 25,2% stanowiły osoby z upośledzeniem narządu ruchu.
- W 2012 roku powiatowe urzędy pracy **zaktywizowały 1.247 bezrobotnych niepełnosprawnych**, o 357 osób więcej (o 40,1%) niż w 2011 roku. W ramach aktywizacji bezrobotni niepełnosprawni zostali skierowani:
 - na staż - 480 osób,
 - na szkolenia – 176 osób.
 - do prac interwencyjnych – 175 osób,
 - do robót publicznych – 107 osób,
 - do prac społecznie użytecznych – 75 osób,

**TABLICA 1. BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI
WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

stan na koniec grudnia 2012 r.

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	w tym niepełnosprawni	udział %
0	1	2	3
Dolnośląskie	157 369	11 066	7,0
Kujawsko - Pomorskie	148 839	6 477	4,4
Lubelskie	131 125	4 691	3,6
Lubuskie	60 614	4 760	7,9
Łódzkie	151 036	10 782	7,1
Małopolskie	161 161	8 003	5,0
Mazowieckie	271 927	10 054	3,7
Opolskie	51 775	2 739	5,3
Podkarpackie	153 807	6 147	4,0
Podlaskie	68 705	3 815	5,6
Pomorskie	114 644	6 978	6,1
Śląskie	205 459	12 475	6,1
Świętokrzyskie	86 708	4 350	5,0
Warmińsko - Mazurskie	113 223	5 843	5,2
Wielkopolskie	147 902	8 480	5,7
Zachodniopomorskie	112 521	4 861	4,3
POLSKA	2 136 815	111 521	5,2

**TABLICA 2. BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI
WEDŁUG POWIATÓW**

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych wg stanu na 31.12.2012 r.		
	Ogółem	w tym bezrobotni niepełnosprawni	
		osoby	udział %
0	1	2	3
POLSKA	2 136 815	111 521	5,2
Świętokrzyskie	86 708	4 350	5,0
Ostrowiecki	9 150	916	10,0
m. Kielce	11 686	906	7,8
Kielecki	14 240	558	3,9
Starachowicki	7 215	375	5,2
Konecki	7 218	339	4,7
Skarżyski	7 646	308	4,0
Staszowski	4 175	253	6,1
Jędrzejowski	4 934	168	3,4
Sandomierski	4 759	140	2,9
Buski	3 285	104	3,2
Opatowski	5 583	87	1,6
Pińczowski	1 764	75	4,3
Włoszczowski	2 965	70	2,4
Kazimierski	2 088	51	2,4

**TABLICA 3. BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI WEDŁUG PŁCI
W POWIATACH**

stan na koniec grudnia 2012 r.

Wyszczególnienie	Bezrobotne kobiety			Bezrobotni mężczyźni		
	ogółem	w tym niepełno-sprawne	Udział %	ogółem	w tym niepełno-sprawni	Udział %
0	1	2	3	4	5	6
Buski	1 524	49	3,2	1 761	55	3,1
Jędrzejowski	2 709	79	2,9	2 225	89	4,0
Kazimierski	996	19	1,9	1 092	32	2,9
Kielecki	6 733	283	4,2	7 507	275	3,7
m. Kielce	5 351	407	7,6	6 335	499	7,9
Konecki	3 675	160	4,4	3 543	179	5,1
Opatowski	2 660	53	2,0	2 923	34	1,2
Ostrowiecki	4 688	460	9,8	4 462	456	10,2
Pińczowski	916	41	4,5	848	34	4,0
Sandomierski	2 424	65	2,7	2 335	75	3,2
Skarżyski	3 680	134	3,6	3 966	174	4,4
Starachowicki	3 332	167	5,0	3 883	208	5,4
Staszowski	2 185	149	6,8	1 990	104	5,2
Włoszczowski	1 695	38	2,2	1 270	32	2,5
Świętokrzyskie	42 568	2 104	4,9	44 140	2 246	5,1
POLSKA	1 099 186	54 386	4,9	1 037 629	57 135	5,5

TABLICA 4. BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI WEDŁUG POWIATÓW W LATACH 2005 - 2012

Powiaty	Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych według stanu na koniec roku									Wzrost / spadek liczby bezrobotnych w porównaniu do:			
										2005 roku		2011 roku	
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Buski	61	52	65	69	79	99	100	104	43	70,5	4	4,0	
Jędrzejowski	99	91	92	98	131	175	184	168	69	69,7	-16	-8,7	
Kazimierski	20	20	12	17	25	45	54	51	31	155,0	-3	-5,6	
Kielecki	295	294	271	330	410	503	562	558	263	89,2	-4	-0,7	
m. Kielce	604	557	550	709	820	860	830	906	302	50,0	76	9,2	
Konecki	140	119	131	171	221	273	311	339	199	142,1	28	9,0	
Opatowski	39	46	52	68	91	82	92	87	48	123,1	-5	-5,4	
Ostrowiecki	557	477	404	537	785	810	842	916	359	64,5	74	8,8	
Pińczowski	18	28	32	56	85	92	69	75	57	316,7	6	8,7	
Sandomierski	62	56	51	55	79	105	139	140	78	125,8	1	0,7	
Skarżyski	215	199	186	213	254	314	330	308	93	43,3	-22	-6,7	
Starachowicki	236	217	225	265	352	374	409	375	139	58,9	-34	-8,3	
Staszowski	101	109	120	135	181	182	236	253	152	150,5	17	7,2	
Włoszczowski	49	40	41	41	51	63	75	70	21	42,9	-5	-6,7	
WOJEWÓDZTWO	2 496	2 305	2 232	2 764	3 564	3 977	4 233	4 350	1 854	74,3	117	2,8	

TABLICA 5. BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI ZAMIESZKAŁI NA WSI I W MIEŚCIE
WEDŁUG POWIATÓW W LATACH 2005 - 2012

stan na koniec grudnia

Powiaty	Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych															
	zamieszkałych na wsi								zamieszkałych w mieście							
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Buski	28	23	33	34	41	58	57	64	33	29	32	35	38	41	43	40
Jędrzejowski	46	38	39	49	50	82	97	83	53	53	53	49	81	93	87	85
Kazimierski	16	13	12	15	19	32	37	36	4	7	0	2	6	13	17	15
Kielecki	283	281	262	313	385	486	531	536	12	13	9	17	25	17	31	22
m. Kielce	0	0	0	0	0	0	0	0	604	557	550	709	820	860	830	906
Konecki	83	69	74	115	132	165	194	217	57	50	57	56	89	108	117	122
Opatowski	27	31	31	43	61	58	64	60	12	15	21	25	30	24	28	27
Ostrowiecki	117	100	102	137	200	205	212	227	440	377	302	400	585	605	630	689
Pińczowski	7	12	15	29	45	53	42	43	11	16	17	27	40	39	27	32
Sandomierski	27	24	22	16	26	42	69	62	35	32	29	39	53	63	70	78
Skarżyski	39	34	52	48	69	95	102	96	176	165	134	165	185	219	228	212
Starachowicki	66	65	66	83	117	121	132	125	170	152	159	182	235	253	277	250
Staszowski	57	62	77	84	104	99	127	147	44	47	43	51	77	83	109	106
Włoszczowski	36	32	31	30	39	47	48	47	13	8	10	11	12	16	27	23
WOJEWÓDZTWO	832	784	816	996	1 288	1 543	1 712	1 743	1 664	1 521	1 416	1 768	2 276	2 434	2 521	2 607

**TABLICA 6. "NAPŁYW" I "ODPŁYW" BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH,
W TYM OSÓB KTÓRE PODJĘŁY PRACĘ WEDŁUG POWIATÓW**

Powiat	Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ)	Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ)	w tym osoby, które podjęły pracę	Wskaźnik płynności ryнку pracy (3:1)* 100%
	2012 r.			
0	1	2	3	4
WOJEWÓDZTWO	6 381	6 445	2 387	37,4
Buski	174	169	38	21,8
Jędrzejowski	241	257	109	45,2
Kazimierski	48	55	14	29,2
Kielecki	790	839	281	35,6
m. Kielce	1 196	1 165	357	29,8
Konecki	481	460	194	40,3
Opatowski	107	112	44	41,1
Ostrowiecki	1 310	1 277	573	43,7
Pińczowski	106	102	32	30,2
Sandomierski	236	241	74	31,4
Skarżyski	485	527	186	38,4
Starachowicki	656	688	269	41,0
Staszowski	471	454	184	39,1
Włoszczowski	80	99	32	40,0

TABLICA 7. "NAPŁYW" BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG POWIATÓW W LATACH 2005 - 2012

Powiaty	Nowo zarejestrowani bezrobotni niepełnosprawni w roku:								Udział % do ogółu nowo zarejestrowanych bezrobotnych w roku:							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
0																
Buski	60	52	82	86	95	108	108	174	1,5	1,3	2,3	2,3	2,1	2,1	2,7	4,1
Jędrzejowski	93	124	157	174	182	258	274	241	1,8	2,5	3,4	3,6	3,2	4,4	5,2	5,0
Kazimierski	21	18	11	24	28	42	48	48	1,2	1,1	0,8	1,6	1,4	1,8	2,4	2,4
Kielecki	262	296	400	454	661	742	633	790	1,6	1,9	2,7	2,9	3,3	3,1	3,7	4,6
m. Kielce	566	534	749	1 100	1 065	1 058	1 127	1 196	3,5	3,6	5,5	8,4	6,3	6,3	7,9	8,5
Konecki	133	144	201	253	332	388	390	481	1,4	1,6	2,2	2,7	3,2	3,6	4,3	5,5
Opatowski	37	54	78	119	112	126	118	107	0,8	1,1	1,8	2,6	1,9	2,1	2,4	2,3
Ostrowiecki	677	667	701	941	1 151	948	1 083	1 310	5,6	5,6	6,3	7,9	8,0	7,6	9,5	12,0
Pińczowski	13	19	41	84	89	74	61	106	0,6	0,9	1,9	4,2	4,2	3,4	3,0	5,2
Sandomierski	63	69	76	108	144	166	198	236	1,3	1,5	1,6	2,1	2,3	2,8	3,7	4,6
Skarżyski	262	248	287	407	466	519	511	485	3,0	2,9	3,4	4,2	4,2	4,6	5,6	5,3
Starachowicki	310	310	384	472	541	638	712	656	3,2	3,2	4,3	5,2	5,3	6,1	7,9	7,3
Staszowski	143	142	225	309	375	421	422	471	2,4	2,5	4,0	5,3	5,2	5,5	6,6	7,9
Włoszczowski	54	47	64	71	102	78	100	80	1,5	1,3	2,0	2,0	2,3	1,8	2,8	2,1
WOJEWÓDZTWO	2 694	2 724	3 456	4 602	5 343	5 566	5 785	6 381	2,6	2,7	3,6	4,6	4,4	4,5	5,6	6,3

TABLICA 8. "ODPŁYW" BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG POWIATÓW W LATACH 2005 - 2012

Powiaty	Wyrejestrowani bezrobotni niepełnosprawni w roku:								Udział % do ogółu wyrejestrowanych bezrobotnych w roku:							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
0																
Buski	87	82	78	86	97	126	135	169	2,1	1,9	1,9	2,3	2,1	2,5	3,3	4,1
Jędrzejowski	86	161	170	170	149	214	265	257	1,7	2,6	2,9	3,4	2,8	3,8	5,1	5,3
Kazimierski	28	23	21	19	23	43	44	55	1,5	1,3	1,2	1,1	1,4	1,9	2,4	2,8
Kielecki	400	415	446	381	543	751	737	839	2,3	2,2	2,6	2,5	2,6	3,1	4,3	5,2
m. Kielce	851	786	813	807	871	1 161	1 290	1 165	4,8	4,5	5,2	6,1	5,4	7,0	8,6	8,8
Konecki	150	245	189	234	304	347	393	460	1,5	2,3	1,8	2,4	2,7	3,2	4,5	5,1
Opatowski	57	68	77	100	98	166	120	112	1,2	1,3	1,6	2,1	2,0	2,5	2,8	2,5
Ostrowiecki	932	930	838	828	1 002	1 184	1 276	1 277	6,9	6,9	6,5	6,3	8,2	8,9	11,4	12,1
Pińczowski	21	28	42	60	60	86	94	102	0,9	1,0	1,5	2,7	2,9	4,0	4,7	5,3
Sandomierski	88	104	89	104	124	152	165	241	1,7	1,8	1,6	1,7	2,2	2,5	3,4	4,7
Skarżyski	307	321	334	392	433	479	497	527	3,2	3,3	3,5	3,6	4,2	4,2	5,5	5,9
Starachowicki	437	420	407	428	428	611	687	688	4,1	3,5	3,8	4,7	4,9	5,7	7,6	8,1
Staszowski	187	167	225	305	333	420	368	454	2,9	2,6	3,4	4,6	4,8	5,4	6,0	7,8
Włoszczowski	64	57	63	75	90	79	94	99	1,5	1,3	1,5	2,0	2,0	1,8	2,5	2,7
WOJEWÓDZTWO	3 695	3 807	3 792	3 989	4 555	5 819	6 165	6 445	3,3	3,2	3,4	3,8	4,0	4,6	6,0	6,5

TABLICA 9. BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI WEDŁUG STOPNIA I RODZAJU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W POWIATACH

stan na 31.12.2012 r.

Wyszczególnienie		Powiaty														
		WOJEWÓDZTWO RAZEM		Buski	Jędrze- jowski	Kazi- mierski	Kielec- ki	Miasto Kielce	Konec- ki	Opato- wski	Ostro- wiecki	Pińczo- wski	Sando- mierski	Skarży- ski	Staracho- wicki	Staszo- wski
Ogółem		4 350	104	168	51	558	906	339	87	916	75	140	308	375	253	70
Stopień niepełnosprawności	znaczny	99	4	2	1	9	14	17	1	15	6	7	8	10	2	3
	umiarkowany	1 780	46	44	15	178	276	204	33	509	37	85	94	175	59	25
	lekki	2 471	54	122	35	371	616	118	53	392	32	48	206	190	192	42
	upośledzenia narządu ruchu	1 570	38	60	19	246	323	128	27	298	19	32	117	133	105	25
	choroby układu oddechowego i układu krążenia	515	15	20	5	57	93	36	13	139	26	15	21	54	15	6
Rodzaj niepełnosprawności	choroby psychiczne	431	11	9	5	39	117	25	8	80	9	10	29	30	52	7
	choroby neurologiczne	372	6	10	3	51	87	21	5	111	4	23	16	17	16	2
	choroby narządu wzroku	334	6	22	3	40	67	27	8	61	1	15	28	39	9	8
	zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	274	7	18	4	28	46	22	3	68	5	14	19	21	14	5
	epilepsja	189	7	4	5	17	44	13	4	38	2	6	15	19	12	3
	choroby układu moczowo- płciowego	89	1	3	0	9	22	9	5	16	1	2	8	7	4	2
	choroby układu pokarmowego	78	4	4	1	13	9	4	2	14	2	2	8	11	2	2
	upośledzenie umysłowe	51	5	4	2	2	10	5	2	9	0	2	4	2	4	0
	inne	373	4	14	3	40	85	35	9	82	5	18	38	23	8	9
	nieustalony	74	0	0	1	16	3	14	1	0	1	1	5	19	12	1

TABLICA 10. STRUKTURA "WIEKOWA" BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG POWIATÓW
stan na koniec roku

Wiek w latach		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty													
			Buski	Jędrzejowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielec	Konecki	Opatowski	Ostrowiecki	Pińczowski	Sandomierski	Skarżyski	Starachowicki	Staszowski	Włoszczowski
RAZEM	2005 r.	2 496	61	99	20	295	604	140	39	557	18	62	215	236	101	49
	2008 r.	2 764	69	98	17	330	709	171	68	537	56	55	213	265	135	41
	2011 r.	4 233	100	184	54	562	830	311	92	842	69	139	330	409	236	75
	2012 r.	4 350	104	168	51	558	906	339	87	916	75	140	308	375	253	70
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
18 - 24	2005 r.	253	10	12	1	39	43	19	6	56	3	7	19	23	10	5
	2008 r.	230	9	13	3	37	31	15	5	41	10	5	16	27	14	4
	2011 r.	369	19	29	14	34	32	32	10	73	4	21	28	39	24	10
	2012 r.	395	23	21	9	47	32	35	10	71	19	19	28	29	33	9
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	8,9	22,1	12,5	17,6	8,4	3,5	10,3	11,5	7,7	25,3	13,6	9,1	7,7	13,0	12,9
25 - 34	2005 r.	492	12	31	6	56	98	25	7	118	6	22	43	37	25	6
	2008 r.	416	18	20	4	56	75	26	12	81	5	16	33	37	23	10
	2011 r.	618	17	33	9	84	101	35	19	138	5	35	55	44	32	11
	2012 r.	628	18	27	8	72	94	39	18	148	7	39	54	55	37	12
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	14,4	17,3	16,1	15,7	12,9	10,4	11,5	20,7	16,2	9,3	27,9	17,5	14,7	14,6	17,1
35 - 44	2005 r.	528	13	16	3	70	106	32	10	128	3	15	49	48	28	7
	2008 r.	533	12	19	4	64	108	32	23	108	16	12	52	48	26	9
	2011 r.	761	16	32	8	114	125	74	26	153	11	20	57	68	50	7
	2012 r.	756	16	31	7	109	138	72	21	159	7	22	51	63	50	10
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	17,4	15,4	18,5	13,7	19,5	15,2	21,3	24,2	17,4	9,3	15,7	16,6	16,8	19,8	14,3

TABLICA 10. STRUKTURA "WIEKOWA" BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG POWIATÓW

stan na koniec roku

c.d.

Wiek w latach		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty													
			Buski	Jędrze- jowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielce	Konecki	Opato- wski	Ostro- wiecki	Pińczo- wski	Sando- merski	Skarżyski	Staracho- wicki	Szaszo- wski	Włosz- czowski
45 - 54	2005 r.	982	19	30	7	108	275	51	15	219	5	14	78	107	32	22
	2008 r.	1 134	18	32	5	133	338	73	11	225	16	15	92	110	55	11
	2011 r.	1 464	25	48	13	196	313	106	21	300	30	38	109	152	90	23
	2012 r.	1 380	21	43	15	181	313	115	25	288	24	39	91	111	95	19
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	31,7	20,2	25,6	29,4	32,4	34,6	33,9	28,7	31,4	32,0	27,9	29,6	29,6	37,6	27,1
55 - 59	2005 r.	215	7	10	3	20	77	10	1	30	0	4	21	19	6	7
	2008 r.	404	11	13	1	36	134	24	16	77	7	4	19	39	17	6
	2011 r.	821	20	37	10	96	203	55	12	155	13	18	63	88	32	19
	2012 r.	964	21	34	11	117	254	64	8	213	16	18	66	93	34	15
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	22,2	20,2	20,2	21,6	21,0	28,0	18,9	9,2	23,3	21,3	12,8	21,4	24,8	13,4	21,4
60 lat i więcej	2005 r.	26	0	0	0	2	5	3	0	6	1	0	5	2	0	2
	2008 r.	47	1	1	0	4	23	1	1	5	2	3	1	4	0	1
	2011 r.	200	3	5	0	38	56	9	4	23	6	7	18	18	8	5
	2012 r.	237	5	12	1	32	75	14	5	37	2	3	18	24	4	5
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	5,4	4,8	7,1	2,0	5,8	8,3	4,1	5,7	4,0	2,8	2,1	5,8	6,4	1,6	7,2

TABLICA 11. POZIOM WYKSZTAŁCENIA BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG POWIATÓW

stan na koniec roku

Wykształcenie		Powiaty													
		WOJEWÓDZTWO RAZEM													
RAZEM	2005r.	61	99	20	295	604	140	39	557	18	62	215	236	101	49
	2008r.	69	98	17	330	709	171	68	537	56	55	213	265	135	41
	2011r.	100	184	54	562	830	311	92	842	69	139	330	409	236	75
	2012r.	104	168	51	558	906	339	87	916	75	140	308	375	253	70
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
wyższe	2005r.	3	7	2	7	29	2	1	28	1	5	15	3	5	1
	2008r.	4	7	0	15	56	5	3	15	2	5	10	9	2	3
	2011r.	13	21	1	30	70	12	5	50	2	10	19	23	13	5
	2012r.	7	12	2	25	85	12	5	64	4	19	22	20	19	3
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	6,9	7,1	3,9	4,5	9,4	3,5	5,8	7,0	5,3	13,6	7,1	5,3	7,5	4,3
policealne i średnie zawodowe	2005r.	16	31	2	53	161	25	8	129	6	17	58	50	20	6
	2008r.	24	22	6	58	178	28	8	120	11	19	59	71	19	5
	2011r.	19	38	18	109	198	69	15	212	13	45	98	99	67	22
	2012r.	27	39	12	121	202	79	18	228	16	45	88	107	71	19
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	26,0	23,2	23,5	21,7	22,3	23,3	20,7	24,9	21,3	32,1	28,6	28,5	28,0	27,1
średnie ogólnokształcące	2005 r.	4	7	1	23	46	17	3	48	1	5	9	22	11	2
	2008 r.	8	9	0	24	58	12	5	54	6	5	14	28	10	1
	2011 r.	10	16	6	34	72	32	16	75	7	9	18	43	15	2
	2012 r.	11	12	4	34	86	33	13	77	9	4	24	34	18	5
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	10,6	7,1	7,9	6,1	9,5	9,7	14,9	8,4	12,0	2,9	7,8	9,1	7,1	7,1

TABLICA 11. POZIOM WYKSZTAŁCENIA BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG POWIATÓW
stan na koniec roku

Wykształcenie		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty													
			Buski	Jędrze- jowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielec	Konecki	Opato- wski	Ostro- wiecki	Pińczo- wski	Sando- mierski	Skarżyski	Starachow- icki	Staszow- ski	Włosz- czowski
zasadnicze zawodowe	2005 r.	859	22	30	6	91	190	48	15	202	7	24	81	88	42	13
	2008 r.	929	22	33	5	115	223	67	33	183	22	17	65	81	53	10
	2011 r.	1 411	33	56	12	183	245	116	33	291	23	43	116	145	93	22
	2012 r.	1 485	31	52	19	195	266	131	32	333	20	48	112	136	92	18
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	34,1	29,8	31,0	37,3	34,9	29,4	38,7	36,8	36,3	26,8	34,3	36,4	36,3	36,4	25,7
gimnazjalne	2005 r.	3	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0
	2008 r.	21	0	1	0	3	3	2	1	4	0	0	2	2	2	1
	2011 r.	48	1	4	4	1	6	1	1	9	0	2	7	8	3	1
	2012 r.	52	2	3	4	3	5	3	1	12	4	3	5	2	3	2
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	1,2	1,9	1,8	7,8	0,5	0,5	0,9	1,1	1,3	5,3	2,1	1,6	0,5	1,2	2,9
podstawowe i podstawowe nieukończone	2005 r.	744	16	24	9	121	176	48	12	149	3	11	52	73	23	27
	2008 r.	816	11	26	6	115	191	57	18	161	15	9	63	74	49	21
	2011 r.	1 123	24	49	13	205	239	81	22	205	24	30	72	91	45	23
	2012 r.	1 078	26	50	10	180	262	81	18	202	22	21	57	76	50	23
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	24,8	25,0	29,8	19,6	32,3	28,9	23,9	20,7	22,1	29,3	15,0	18,5	20,3	19,8	32,9

TABLICA 12. STAŻ PRACY BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG POWIATÓW
stan na koniec roku

Staż pracy w latach		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty													Starachowicki	Słazowski	Włoszczowski
			Buski	Jędrzejowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielece	Konecki	Opatowski	Ostrowiecki	Pińczowski	Sandomierski	Skarżyski					
RAZEM	2005 r.	2 496	61	99	20	295	604	140	39	557	18	62	215	236	101	49		
	2008 r.	2 764	69	98	17	330	709	171	68	537	56	55	213	265	135	41		
	2011 r.	4 233	100	184	54	562	830	311	92	842	69	139	330	409	236	75		
	2012 r.	4 350	104	168	51	558	906	339	87	916	75	140	308	375	253	70		
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
do 1 roku	2005 r.	281	8	12	3	25	71	10	4	69	3	4	25	27	11	9		
	2008 r.	321	5	14	1	46	102	14	6	50	6	8	18	33	13	5		
	2011 r.	424	8	21	5	64	92	30	9	86	6	21	28	29	15	10		
	2012 r.	466	11	21	5	61	106	40	7	91	9	17	25	31	31	11		
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	10,7	10,6	12,5	9,8	10,9	11,7	11,8	8,1	9,9	12,0	12,2	8,1	8,3	12,3	15,7		
1 - 5	2005 r.	394	8	16	5	46	81	20	9	96	2	7	34	42	21	7		
	2008 r.	444	17	21	4	44	101	26	13	98	11	11	34	32	22	10		
	2011 r.	716	23	49	5	86	133	57	28	133	8	31	60	50	41	12		
	2012 r.	697	23	44	8	66	130	54	23	142	14	29	58	45	42	19		
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	16,0	22,1	26,2	15,7	11,9	14,4	15,9	26,4	15,5	18,7	20,7	18,8	12,0	16,6	27,1		
5 - 10	2005 r.	303	6	13	4	27	62	20	5	66	1	9	30	35	18	7		
	2008 r.	347	7	13	2	55	75	25	13	56	7	8	28	36	18	4		
	2011 r.	569	9	24	8	84	95	48	13	101	13	16	52	59	37	10		
	2012 r.	569	6	19	6	81	118	51	10	99	8	17	54	52	39	9		
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	13,1	5,8	11,3	11,8	14,5	13,0	15,1	11,5	10,8	10,7	12,2	17,5	13,9	15,4	12,9		

TABLICA 12. STAŻ PRACY BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG POWIATÓW

stan na koniec roku

c.d.

Staż pracy w latach		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty													
			Buski	Jędrze- jowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielce	Konecki	Opato- wski	Ostro- wiecki	Pińczo- wski	Sando- mierski	Skarżyski	Staracho- wicki	Staszo- wski	Włosz- czowski
10 - 20	2005 r.	514	12	14	2	58	122	30	7	124	3	15	43	54	22	8
	2008 r.	603	10	16	2	63	142	48	11	131	10	8	53	71	34	4
	2011 r.	916	22	35	5	128	167	75	14	184	15	24	71	111	51	14
	2012 r.	910	13	27	4	136	183	71	17	204	13	19	63	98	53	9
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	20,9	12,5	16,1	7,8	24,4	20,2	20,9	19,5	22,3	17,3	13,6	20,5	26,1	21,0	12,9
20 - 30	2005 r.	522	12	23	1	53	145	26	6	120	1	5	55	48	16	11
	2008 r.	538	12	18	2	45	152	32	8	119	6	4	47	63	22	8
	2011 r.	841	11	26	7	103	191	51	8	189	14	11	64	105	48	13
	2012 r.	881	18	27	13	120	207	67	14	198	11	17	57	85	37	10
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	20,3	17,3	16,1	25,5	21,5	22,8	19,8	16,1	21,6	14,7	12,1	18,5	22,7	14,6	14,3
30 lat i więcej	2005 r.	93	2	2	2	12	21	7	0	21	1	1	11	8	2	3
	2008 r.	120	2	2	0	10	31	6	1	35	0	1	9	12	10	1
	2011 r.	245	1	8	3	29	46	16	6	56	1	2	27	29	17	4
	2012 r.	308	4	14	0	28	58	21	4	96	1	3	26	31	18	4
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	7,1	3,8	8,3	0,0	5,0	6,4	6,2	4,6	10,5	1,3	2,1	8,5	8,2	7,1	5,7
bez stażu	2005 r.	389	13	19	3	74	102	27	8	61	7	21	17	22	11	4
	2008 r.	391	16	14	6	67	106	20	16	48	16	15	24	18	16	9
	2011 r.	522	26	21	21	68	106	34	14	93	12	34	28	26	27	12
	2012 r.	519	29	16	15	66	104	35	12	86	19	38	25	33	33	8
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	11,9	27,9	9,5	29,4	11,8	11,5	10,3	13,8	9,4	25,3	27,1	8,1	8,8	13,0	11,4

TABLICA 13. CZAS OCZEKIWANIA NA PRACĘ BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG POWIATÓW
stan na koniec roku

Czas pozostawiania bez pracy w miesiącach		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty													
			Buski	Jędrze- jowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielce	Konecki	Opato- wski	Ostro- wiecki	Pińczo- wski	Sando- mierski	Skarżyski	Staracho- wicki	Stasz- owski	Włosz- czowski
RAZEM	2005 r.	2 496	61	99	20	295	604	140	39	557	18	62	215	236	101	49
	2008 r.	2 764	69	98	17	330	709	171	68	537	56	55	213	265	135	41
	2011 r.	4 233	100	184	54	562	830	311	92	842	69	139	330	409	236	75
	2012 r.	4 350	104	168	51	558	906	339	87	916	75	140	308	375	253	70
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
do 1 miesiąca	2005 r.	173	7	6	0	22	33	6	0	38	0	3	26	22	8	2
	2008 r.	255	5	8	1	22	49	21	7	60	5	4	25	20	24	4
	2011 r.	325	13	17	4	37	51	21	4	59	1	11	30	44	26	7
	2012 r.	354	7	9	0	48	68	23	10	80	6	7	28	22	46	0
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	8,1	6,7	5,4	0,0	8,6	7,5	6,8	11,5	8,7	8,0	5,0	9,1	5,9	18,2	0,0
1 - 3	2005 r.	404	8	13	4	37	99	22	5	90	4	7	53	38	20	4
	2008 r.	528	9	22	2	55	141	31	17	90	7	10	63	49	26	6
	2011 r.	661	20	22	4	89	129	42	12	125	10	16	64	80	38	10
	2012 r.	732	29	43	7	83	105	64	10	134	15	28	84	57	62	11
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	16,9	27,9	25,6	13,7	15,0	11,6	18,9	11,5	14,6	20,0	20,0	27,2	15,2	24,5	15,7
3 - 6	2005 r.	331	8	19	5	37	69	18	5	82	1	9	25	33	15	5
	2008 r.	406	11	13	0	50	99	24	5	76	11	11	30	48	20	8
	2011 r.	671	17	28	12	85	149	41	16	125	8	25	54	64	36	11
	2012 r.	661	18	12	7	94	131	49	11	141	13	21	48	54	52	10
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	15,2	17,3	7,1	13,7	16,8	14,5	14,4	12,6	15,4	17,3	15,0	15,6	14,4	20,6	14,3

TABLICA 13. CZAS OCZEKIWANIA NA PRACĘ BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG POWIATÓW
stan na koniec roku

c.d.

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty										Włosz- czowski	Starachow- icki	Skarżyski	Sando- mierski	Pińczo- wski	Ostro- wiecki	Opato- wski	Konecki	Miasto Kielce	Kielecki	kazimierski	Jędrze- jowski	Buski
6 - 12	2005 r.	392	6	15	1	56	70	26	4	89	4	13	40	39	19	10									
	2008 r.	439	9	17	5	57	93	29	7	106	5	7	32	47	19	6									
	2011 r.	939	16	38	10	134	178	76	25	181	9	23	74	79	81	15									
	2012 r.	837	20	25	7	110	193	66	10	192	6	25	51	81	35	16									
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	19,2	19,2	14,9	13,7	19,7	21,3	19,5	11,5	21,0	8,0	17,9	16,6	21,6	13,8	22,9									
12 - 24	2005 r.	501	20	23	5	56	120	37	7	106	4	10	33	48	19	13									
	2008 r.	439	9	14	3	64	115	18	9	84	4	11	31	52	20	5									
	2011 r.	826	21	32	15	128	155	64	17	169	14	35	69	62	37	8									
	2012 r.	884	14	36	14	133	216	75	20	164	12	26	55	77	31	11									
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	20,3	13,5	21,4	27,5	23,8	23,8	22,1	23,0	17,9	16,0	18,6	17,9	20,5	12,2	15,7									
powyżej 24 miesięcy	2005 r.	695	12	23	5	87	213	9	18	152	5	20	38	56	20	15									
	2008 r.	697	26	24	6	82	212	48	23	121	24	12	32	49	26	12									
	2011 r.	811	13	47	9	89	168	67	18	183	27	29	39	80	18	24									
	2012 r.	882	16	43	16	90	193	62	26	205	23	33	42	84	27	22									
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	20,3	15,4	25,6	31,4	16,1	21,3	18,3	29,9	22,4	30,7	23,5	13,6	22,4	10,7	31,4									

**TABLICA 14. BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI WEDŁUG WIEKU,
WYKSZTAŁCENIA, STAŻU PRACY ORAZ CZASU POZOSTAWANIA
BEZ PRACY W PODZIALE NA PŁEĆ**

stan na 31.12.2012 roku

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych niepełno- sprawnych ogółem	udział %	w tym:			
				bezrobotne kobiety		bezrobotni mężczyźni	
				w liczbach	udział %	w liczbach	udział %
Wiek	18 - 24	385	8,9	187	8,9	198	8,8
	25 - 34	628	14,4	293	13,9	335	14,9
	35 - 44	756	17,4	420	20,0	336	15,0
	45 - 54	1 380	31,7	778	37,0	602	26,8
	55 - 59	964	22,2	426	20,2	538	23,9
	60 lat i więcej	237	5,4	X	X	237	10,6
Wykształcenie	wyższe	299	6,9	188	8,9	111	5,0
	policealne i średnie zawodowe	1 072	24,6	604	28,7	468	20,8
	średnie ogólnokształcące	364	8,4	246	11,7	118	5,3
	zasadnicze zawodowe	1 485	34,1	595	28,3	890	39,6
	gimnazjalne	1 130	26,0	471	22,4	659	29,3
Staż pracy	do 1 roku	466	10,7	223	10,6	243	10,8
	1 - 5	697	16,0	319	15,2	378	16,8
	5 - 10	569	13,1	285	13,5	284	12,7
	10 - 20	910	20,9	524	24,9	386	17,2
	20 - 30	881	20,3	396	18,8	485	21,6
	30 lat i więcej	308	7,1	97	4,6	211	9,4
	bez stażu	519	11,9	260	12,4	259	11,5
Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1	354	8,1	183	8,7	171	7,6
	1 - 3	732	16,8	336	16,0	396	17,6
	3 - 6	661	15,2	325	15,4	336	15,0
	6 - 12	837	19,3	394	18,7	443	19,7
	12 - 24	884	20,3	421	20,0	463	20,6
	pow. 24	882	20,3	445	21,2	437	19,5
Ogółem		4 350	100,0%	2 104	100,0%	2 246	100,0%

TABLICA 15. PODJĘCIA PRACY PRZEZ BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH W 2012 ROKU WG POWIATÓW

Lp.	Powiaty	Podjęcia pracy ogółem	Udział % wyrejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych	z tego:					
				Praca niesubsydiowana	udział %	w tym:		Praca subsydiowana	udział %
						prace sezonowe			
0	1	2	3	4	5	6	7		
1	Buski	38	22,5	29	76,3	2	9	23,7	
2	Jędrzejowski	109	42,4	58	53,2	0	51	46,8	
3	Kazimierski	14	25,5	12	85,7	0	2	14,3	
4	Kielecki	281	33,5	242	86,1	0	39	13,9	
5	m. Kielce	357	30,6	341	95,5	0	16	4,5	
6	Konecki	194	42,2	146	75,3	0	48	24,7	
7	Opatowski	44	39,3	31	70,5	0	13	29,5	
8	Ostrowiecki	573	44,9	418	72,9	1	155	27,1	
9	Pińczowski	32	31,4	27	84,4	0	5	15,6	
10	Sandomierski	74	30,7	58	78,4	0	16	21,6	
11	Skarżyski	186	35,3	143	76,9	0	43	23,1	
12	Starachowicki	269	39,1	218	81,0	4	51	19,0	
13	Staszowski	184	40,5	122	66,3	5	62	33,7	
14	Włoszczowski	32	32,3	26	81,3	0	6	18,8	
WOJEWÓDZTWO		2 387	37,0	1 871	78,4	12	516	21,6	

**TABLICA 16. BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI W AKTYWNYCH PROGRAMACH RYNKU PRACY
W 2012 ROKU WEDŁUG POWIATÓW**

Lp.	POWIATY	Aktywne formy ogółem	Osoby niepełnosprawne, które podjęły pracę subsydiowaną						Osoby niepełnosprawne, które rozpoczęły:		
			w tym:						szkolenie	staż	pracę społecznie użyteczną
0	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Buski	32	9	4	0	0	0	0	5	18	0
2	Jędrzejowski	85	51	36	9	3	3	0	0	25	9
3	Kazimierski	11	2	0	0	2	0	0	2	7	0
4	Kielecki	153	39	11	18	10	0	0	36	63	15
5	m. Kielce	82	16	2	1	2	0	0	45	15	6
6	Konecki	93	48	18	29	1	0	0	5	40	0
7	Opatowski	38	13	6	0	2	0	0	0	25	0
8	Ostrowiecki	254	155	41	11	10	9	64	11	76	12
9	Pińczowski	11	5	2	1	2	0	0	1	5	0
10	Sandomierski	46	16	5	3	3	4	0	2	28	0
11	Skarżyski	134	43	9	12	8	6	0	13	62	16
12	Starachowicki	116	51	10	0	6	23	1	13	38	14
13	Staszowski	168	62	29	22	1	3	0	41	65	0
14	Włoszczowski	24	6	2	1	1	0	0	2	13	3
WOJEWÓDZTWO		1 247	516	175	107	51	48	65	176	480	75

**TABLICA 17. WOLNE MIEJSCA PRACY I MIEJSCA AKTYWIZACJI
ZAWODOWEJ ZGŁOSZONE DLA OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH W LATACH 2002 - 2012**

Rok	Oferty pracy dla osób niepełnosprawnych	
	ogółem	udział % (do ogólnej liczby ofert w województwie)
0	1	2
2002	1 169	7,1
2003	899	3,5
2004	816	3,9
2005	617	2,5
2006	513	1,9
2007	510	1,8
2008	578	1,8
2009	465	1,2
2010	414	1,1
2011	935	4,2
2012	971	3,7

**TABLICA 18. "NAPŁYW" I "ODPŁYW" BEZROBOTNYCH
NIEPEŁNOSPRAWNYCH POSZUKUJĄCYCH PRACY
NIEPOZOSTAJĄCYCH W ZATRUDNIENIU WEDŁUG POWIATÓW**

Powiat	Bezrobotni niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu	
	nowo zarejestrowani (napływ)	wyrejestrowani (odpływ)
	2012 r.	
0	1	2
WOJEWÓDZTWO	754	835
Buski	31	32
Jędrzejowski	10	14
Kazimierski	8	13
Kielecki	128	147
m. Kielce	210	251
Konecki	26	32
Opatowski	13	13
Ostrowiecki	125	127
Pińczowski	3	5
Sandomierski	30	24
Skarżyski	66	73
Starachowicki	41	54
Staszowski	30	20
Włoszczowski	33	30

TABLICA 19. STRUKTURA "WIEKOWA" BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH POSZUKUJĄCYCH PRACY NIEPOZOSTAJĄCYCH
W ZATRUDNIENIU WEDŁUG POWIATÓW

stan na koniec roku

Wiek w latach		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty													
			Buski	Jędrze- jowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielce	Konecki	Opato- wski	Ostro- wecki	Pińczo- wski	Sando- mierski	Skarżyski	Staracho- wicki	Stasz- owski	Włosz- czowski
RAZEM	2005 r.	1 052	20	83	12	127	403	37	24	148	7	31	29	66	26	39
	2008 r.	784	30	54	4	119	211	50	26	89	6	9	49	71	29	37
	2011 r.	663	18	39	8	104	173	35	19	102	7	17	54	51	10	26
	2012 r.	709	19	35	5	107	184	32	27	122	5	24	56	41	20	32
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
18 - 24	2005 r.	81	2	10	5	12	17	4	1	12	0	2	3	5	3	5
	2008 r.	39	1	4	0	11	4	0	1	5	0	2	2	5	2	2
	2011 r.	28	2	0	1	6	3	3	1	2	0	1	4	4	1	0
	2012 r.	28	2	0	2	3	9	2	0	2	0	2	1	3	1	1
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	3,9	10,5	0,0	40,0	2,8	4,9	6,2	0,0	1,7	0,0	8,3	1,8	7,3	5,0	3,1
25 - 34	2005 r.	178	5	10	3	22	60	9	3	29	3	3	7	11	6	7
	2008 r.	135	5	11	2	19	28	9	3	23	5	1	12	7	7	3
	2011 r.	118	4	10	2	16	23	4	3	19	2	2	18	12	1	2
	2012 r.	122	6	5	0	13	33	4	6	22	2	3	16	4	5	3
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	17,2	31,6	14,3	0,0	12,1	17,9	12,5	22,2	18,0	40,0	12,5	28,6	9,7	25,0	9,4
35 - 44	2005 r.	186	6	20	0	22	57	7	2	31	2	9	4	13	5	8
	2008 r.	152	7	10	0	21	34	10	4	16	0	4	10	16	9	11
	2011 r.	110	2	6	0	25	28	5	3	17	1	3	8	7	4	1
	2012 r.	142	3	10	0	28	34	7	4	25	1	5	10	9	3	3
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	20,0	15,8	28,5	0,0	26,2	18,5	21,9	14,9	20,5	20,0	20,8	17,9	22,0	15,0	9,4

**TABLICA 19. STRUKTURA "WIEKOWA" BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH POSZUKUJĄCYCH PRACY NIEPOZOSTAJĄCYCH
W ZATRUDNIENIU WEDŁUG POWIATÓW**

stan na koniec roku

c.d.

Wiek w latach		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty													
			Buski	Jędrze- jowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielce	Konecki	Opato- wski	Ostro- wiecki	Pińczo- wski	Sando- mierski	Skarżyski	Starach- wicki	Stasz- owski	Włosz- czowski
45 - 54	2005 r.	391	4	28	4	43	168	13	10	53	1	11	12	28	10	6
	2008 r.	229	8	13	2	32	64	17	8	28	1	0	14	24	7	11
	2011 r.	193	3	11	4	24	48	10	2	39	4	7	10	20	1	10
	2012 r.	180	3	8	0	30	42	4	5	33	0	6	13	17	8	11
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	25,4	15,8	22,9	0,0	28,0	22,8	12,5	18,5	27,0	0,0	25,0	23,2	41,5	40,0	34,4
55 - 59	2005 r.	131	1	11	0	16	58	0	2	17	1	5	2	8	2	8
	2008 r.	157	7	12	0	22	56	10	5	15	0	2	9	12	2	5
	2011 r.	125	5	8	1	22	38	11	3	15	0	3	9	2	2	6
	2012 r.	133	3	7	2	19	30	11	4	24	1	6	11	5	2	8
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	18,8	15,8	20,0	40,0	17,8	16,3	34,4	14,8	19,7	20,0	25,0	19,6	12,2	10,0	25,0
60 lat i więcej	2005 r.	85	2	4	0	12	43	4	6	6	0	1	1	1	0	5
	2008 r.	72	2	4	0	14	25	4	5	2	0	0	2	7	2	5
	2011 r.	89	2	4	0	11	33	2	7	10	0	1	5	6	1	7
	2012 r.	104	2	5	1	14	36	4	8	16	1	2	5	3	1	6
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	14,7	10,5	14,3	20,0	13,1	19,6	12,5	28,6	13,1	20,0	8,4	8,9	7,3	5,0	18,7

TABLICA 20. POZIOM WYKSZTAŁCENIA BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH POSZUKUJĄCYCH PRACY NIEPOZOSTAJĄCYCH
W ZATRUDNIENIU WEDŁUG POWIATÓW

stan na koniec roku

Wykształcenie		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty													
			Buski	Jędrze- jowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielce	Konecki	Opato- wski	Ostro- wiecki	Pińczo- wski	Sando- mierski	Skarżyski	Staracho- wicki	Szasz- owski	Włosz- czowski
RAZEM	2005 r.	1 052	20	83	12	127	403	37	24	148	7	31	29	66	26	39
	2008 r.	784	30	54	4	119	211	50	26	89	6	9	49	71	29	37
	2011 r.	663	18	39	8	104	173	35	19	102	7	17	54	51	10	26
	2012 r.	709	19	35	5	107	184	32	27	122	5	24	56	41	20	32
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
wyższe	2005 r.	76	5	4	0	5	36	1	0	8	0	3	3	6	3	2
	2008 r.	77	3	5	0	9	19	4	2	15	1	0	5	8	5	1
	2011 r.	83	2	3	0	7	36	1	2	14	1	1	7	6	2	1
	2012 r.	95	4	3	0	9	33	2	5	17	1	3	11	4	0	3
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	13,4	21,0	8,6	0,0	8,4	17,9	6,2	18,6	13,9	20,0	12,5	19,7	9,7	0,0	9,4
policealne i średnie zawodowe	2005 r.	257	6	14	9	19	115	8	4	33	3	9	6	12	10	9
	2008 r.	216	9	10	2	25	70	17	6	19	3	3	18	21	7	6
	2011 r.	176	7	6	6	24	51	12	4	23	2	5	18	11	3	4
	2012 r.	182	5	6	2	19	50	11	6	36	3	9	13	10	7	5
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	25,7	26,3	17,1	40,0	17,9	27,2	34,4	22,2	29,5	60,0	37,5	23,2	24,4	35,0	15,6
średnie ogólnie kształcące	2005 r.	79	1	5	1	7	42	5	5	5	0	1	3	2	1	1
	2008 r.	67	3	3	1	10	22	3	5	5	0	0	4	7	2	2
	2011 r.	52	0	1	2	4	14	5	5	4	0	0	5	9	1	2
	2012 r.	61	0	1	0	4	22	5	5	5	0	1	4	5	5	4
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	8,6	0,0	2,9	0,0	3,7	12,0	15,6	18,5	4,2	0,0	4,1	7,1	12,2	25,0	12,5

**TABLICA 20. POZIOM WYKSZTAŁCENIA BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH POSZUKUJĄCYCH PRACY NIEPOZOSTAJĄCYCH
W ZATRUDNIENIU WEDŁUG POWIATÓW**

stan na koniec roku

c.d.

Wykształcenie		Powiaty														
		WOJEWÓDZTWO RAZEM														
zasadnicze zawodowe	2005 r.	332	6	28	0	42	106	13	8	51	2	14	14	29	7	12
	2008 r.	247	7	23	1	35	57	19	7	34	2	4	14	21	10	13
	2011 r.	202	5	20	0	33	40	13	3	39	3	8	15	15	0	8
	2012 r.	215	5	18	1	39	42	11	5	42	0	7	17	13	5	10
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	30,3	26,3	51,4	20,0	36,4	22,8	34,4	18,5	34,4	0,0	29,2	30,4	31,7	25,0	31,3
gimnazjalne	2005 r.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	2008 r.	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	2011 r.	6	0	0	0	1	0	1	0	2	0	0	0	1	1	0
	2012 r.	10	1	0	0	1	2	0	0	2	0	0	0	2	1	1
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	1,4	5,3	0,0	0,0	0,9	1,1	0,0	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	4,9	5,0	3,1
podstawowe i podstawowe nieukończone	2005 r.	307	2	32	2	54	104	10	7	51	2	4	3	16	5	15
	2008 r.	175	8	13	0	39	43	7	6	16	0	2	8	14	5	14
	2011 r.	144	4	9	0	35	32	3	5	20	1	3	9	9	3	11
	2012 r.	146	4	7	2	35	35	3	6	20	1	4	11	7	2	9
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	20,6	21,1	20,0	40,0	32,7	19,0	9,4	22,2	16,4	20,0	16,7	19,6	17,1	10,0	28,1

**TABLICA 21. STAŻ PRACY BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH POSZUKUJĄCYCH PRACY NIEPOZOSTAJĄCYCH
W ZATRUDNIENIU WEDŁUG POWIATÓW**
stan na koniec roku

Staż pracy w latach		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty													
			Buski	Jędrze- jowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielce	Konecki	Opato- wski	Ostro- wiecki	Pińczo- wski	Sando- merski	Skarżyski	Staracho- wicki	Stasz- owski	Włosz- czowski
RAZEM	2005 r.	1 052	20	83	12	127	403	37	24	148	7	31	29	66	26	39
	2008 r.	784	30	54	4	119	211	50	26	89	6	9	49	71	29	37
	2011 r.	663	18	39	8	104	173	35	19	102	7	17	54	51	10	26
	2012 r.	709	19	35	5	107	184	32	27	122	5	24	56	41	20	32
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
do 1 roku	2005 r.	90	1	14	2	10	20	3	4	17	0	3	5	3	3	5
	2008 r.	79	4	10	0	9	16	4	4	14	1	2	5	5	2	3
	2011 r.	84	1	8	1	14	23	2	4	10	0	3	5	7	2	4
	2012 r.	76	1	8	0	12	29	0	3	9	0	2	5	2	2	3
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	10,7	5,2	22,9	0,0	11,2	15,8	0,0	11,1	7,4	0,0	8,3	8,9	4,9	10,0	9,4
1 - 5	2005 r.	123	7	10	3	14	24	9	3	26	2	3	5	10	3	4
	2008 r.	100	3	11	0	12	18	11	4	14	0	0	4	12	6	5
	2011 r.	93	2	6	0	17	16	7	1	17	0	4	9	8	1	5
	2012 r.	98	2	7	0	20	17	4	3	18	0	5	5	7	3	7
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	13,8	10,5	20,0	0,0	18,7	9,2	12,5	11,1	14,7	0,0	20,8	8,9	17,1	15,0	21,9
5 - 10	2005 r.	92	1	14	0	9	23	3	5	16	1	4	0	9	4	3
	2008 r.	69	2	7	1	9	9	5	6	11	0	0	7	5	2	5
	2011 r.	69	2	8	1	12	16	4	1	10	1	0	3	5	1	5
	2012 r.	82	3	6	0	11	19	4	2	14	0	3	4	5	5	6
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	11,6	15,8	17,1	0,0	10,3	10,3	12,5	7,4	11,5	0,0	12,5	7,2	12,2	25,0	18,7

**TABLICA 21. STAŻ PRACY BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH POSZUKUJĄCYCH PRACY NIEPOZOSTAJĄCYCH
W ZATRUDNIENIU WEDŁUG POWIATÓW**

stan na koniec roku

c.d.

Staż pracy w latach		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty																
			Buski	Jędrze- jowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielce	Konecki	Opato- wski	Ostro- wiecki	Pińczo- wski	Sando- mierski	Skarżyski	Staracho- wicki	Stasz- owski	Włosz- czowski			
10 - 20	2005 r.	132	2	19	1	8	37	4	2	26	1	3	6	16	4	3			
	2008 r.	110	2	9	1	16	18	7	3	15	0	1	9	21	4	4			
	2011 r.	93	1	4	0	19	14	5	1	25	1	2	6	10	2	3			
	2012 r.	111	0	4	0	18	13	6	2	30	0	4	13	11	4	6			
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	15,7	0,0	11,4	0,0	16,8	7,1	18,8	7,4	24,5	0,0	16,7	23,2	26,8	20,0	18,7			
20 - 30	2005 r.	121	3	8	1	10	38	1	2	28	2	7	2	13	2	4			
	2008 r.	79	5	5	0	8	13	5	1	17	1	2	6	10	2	4			
	2011 r.	79	2	6	0	7	15	5	3	19	1	3	5	10	0	3			
	2012 r.	78	0	5	0	7	16	6	2	23	0	3	6	6	2	2			
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	11,0	0,0	14,3	0,0	6,5	8,7	18,8	7,4	18,9	0,0	12,5	10,7	14,6	10,0	6,3			
30 lat i więcej	2005 r.	13	0	1	0	0	2	0	0	7	0	0	2	1	0	0			
	2008 r.	13	1	0	0	1	3	1	0	3	0	0	0	4	0	0			
	2011 r.	15	1	1	0	0	5	2	0	4	0	0	0	1	0	1			
	2012 r.	23	1	1	0	2	3	2	3	8	1	0	0	1	0	1			
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	3,2	5,3	2,9	0,0	1,9	1,6	6,2	11,1	6,6	20,0	0,0	0,0	2,4	0,0	3,1			
bez stażu	2005 r.	481	6	17	5	76	259	17	8	28	1	11	9	14	10	20			
	2008 r.	334	13	12	2	64	134	17	8	15	4	4	18	14	13	16			
	2011 r.	230	9	6	6	35	84	10	9	17	4	5	26	10	4	5			
	2012 r.	241	12	4	5	37	87	10	12	20	4	7	23	9	4	7			
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	34,0	63,2	11,4	100,0	34,6	47,3	31,2	44,5	16,4	80,0	29,2	41,1	22,0	20,0	21,9			

TABLICA 22. CZAS OCZEKIWANIA NA PRACĘ BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH POSZUKUJĄCYCH PRACY
NIEPOZOSTAJĄCYCH W ZATRUDNIENIU WEDŁUG POWIATÓW
stan na koniec roku

Czas pozostawiania bez pracy w miesiącach			WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty												
				Buski	Jędrze- jowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielce	Konecki	Opato- wski	Ostro- wiecki	Pińcz- owski	Sando- mierski	Skarżyski	Starach- owski	Stasz- owski
RAZEM	2005 r.	20	83	12	127	403	37	24	148	7	31	29	66	26	39	
	2008 r.	30	54	4	119	211	50	26	89	6	9	49	71	29	37	
	2011 r.	18	39	8	104	173	35	19	102	7	17	54	51	10	26	
	2012 r.	19	35	5	107	184	32	27	122	5	24	56	41	20	32	
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
do 1 miesiąca	2005 r.	4	4	0	8	19	3	0	9	0	0	1	3	0	0	
	2008 r.	3	1	0	2	19	5	2	13	0	2	5	2	3	2	
	2011 r.	1	1	1	3	7	2	0	9	0	2	1	3	2	1	
	2012 r.	2	1	1	5	5	2	5	7	0	2	1	3	1	1	
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	10,5	2,8	20,0	4,7	2,7	6,2	18,5	5,8	0,0	8,3	1,8	7,3	5,0	3,1	
1 - 3	2005 r.	3	4	3	17	57	3	1	29	1	1	7	8	1	0	
	2008 r.	4	3	1	8	26	0	2	21	0	2	12	5	2	1	
	2011 r.	4	2	0	15	19	5	3	19	1	5	16	1	1	2	
	2012 r.	7	0	0	19	47	1	1	24	0	5	21	3	3	8	
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	36,9	0,0	0,0	17,7	25,6	3,1	3,7	19,7	0,0	20,8	37,5	7,3	15,0	25,0	
3 - 6	2005 r.	6	13	1	22	52	3	1	18	1	2	6	12	3	2	
	2008 r.	6	5	0	30	13	5	1	15	1	0	11	8	0	2	
	2011 r.	0	4	1	15	24	5	1	11	1	1	11	8	1	1	
	2012 r.	2	1	0	18	26	2	2	21	1	3	11	3	4	5	
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	10,5	2,9	0,0	16,8	14,1	6,3	7,4	17,2	20,0	12,5	19,7	7,3	20,0	15,6	

**TABLICA 22. CZAS OCZEKIWANIA NA PRACĘ BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH POSZUKUJĄCYCH PRACY
NIEPOZOSTAJĄCYCH W ZATRUDNIENIU WEDŁUG POWIATÓW**

stan na koniec roku

c.d.

Czas pozostawiania bez pracy w miesiącach		WOJEWÓDZTWO RAZEM	Powiaty													
			Buski	Jędrze- jowski	Kazimierski	Kielecki	Miasto Kielce	Konecki	Opato- wski	Ostro- wiecki	Pińczo- wski	Sando- mierski	Staracho- wicki	Stasz- owski	Włosz- czowski	
6 - 12	2005 r.	174	2	15	3	17	56	2	2	31	1	8	2	18	3	14
	2008 r.	152	7	12	0	17	35	9	5	21	1	1	12	21	6	5
	2011 r.	113	3	2	4	19	36	5	2	20	1	3	2	10	1	5
	2012 r.	106	2	4	3	15	26	7	2	16	0	7	5	6	7	6
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	14,9	10,5	11,4	60,0	14,0	14,1	21,9	7,4	13,1	0,0	29,2	8,9	14,6	35,0	18,8
12 - 24	2005 r.	175	2	20	2	25	54	9	2	27	2	5	3	13	6	5
	2008 r.	144	5	7	2	26	38	10	3	8	2	2	4	14	11	12
	2011 r.	123	4	11	0	29	31	4	3	18	1	1	9	6	3	3
	2012 r.	123	3	5	0	22	27	5	4	27	2	3	7	11	2	5
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	17,3	15,8	14,3	0,0	20,6	14,7	15,6	14,8	22,1	40,0	12,5	12,5	26,8	10,0	15,6
powyżej 24 miesięcy	2005 r.	375	3	27	3	38	165	17	18	34	2	15	10	12	13	18
	2008 r.	245	5	26	1	36	80	21	13	11	2	2	5	21	7	15
	2011 r.	217	6	19	2	23	56	14	10	25	3	5	15	23	2	14
	2012 r.	206	3	24	1	28	53	15	13	27	2	4	11	15	3	7
	Udział % w bezrobotnych niepełnosprawnych	29,1	15,8	68,6	20,0	26,2	28,8	46,9	48,2	22,1	40,0	16,7	19,6	36,7	15,0	21,9

Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach
ul. Witosa 86, 25-561 Kielce
e-mail: wup@wup.kielce.pl

Komórka organizacyjna	telefon
SEKRETARIAT	41 36-41-600
CENTRUM INFORMACJI I PLANOWANIA KARIERY ZAWODOWEJ	41 36-41-610
WYDZIAŁ BADAŃ I ANALIZ RYNKU PRACY	41 36-41-612
WYDZIAŁ OBSŁUGI RYNKU PRACY	41 36-41-609
WYDZIAŁ POLITYKI RYNKU PRACY	41 36-41-621

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Oddział Świętokrzyski
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-955 Kielce

e-mail: kielce@pfron.org.pl

telefon: 41 23-09-700

fax: 41 342-19-68

Powiatowe Urzędy Pracy
województwa świętokrzyskiego

Nazwa Urzędu	telefon:	www:
Miejski Urząd Pracy w Kielcach	41 340-60-55	www.mup.kielce.pl
Powiatowy Urząd Pracy w Busku-Zdroju	41 378-30-54	www.pupbusko.pl
Powiatowy Urząd Pracy w Jędrzejowie	41 386-54-92	www.pupjedrzejow.pl
Powiatowy Urząd Pracy w Kazimierzy Wielkiej	41 352-29-91	www.pupkazimierzawielka.pl
Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach	41 367-11-00	www.pupkielce.pl
Powiatowy Urząd Pracy w Końskich	41 372-63-63	www.pup.konskie.pl
Powiatowy Urząd Pracy w Opatowie	15 868-03-00	www.pup-opatow.pl
Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Św.	41 265-44-57	www.pup.ostrowiec.pl
Powiatowy Urząd Pracy w Pińczowie	41 357-26-40	www.puppinczow.pl
Powiatowy Urząd Pracy w Sandomierzu	15 644-14-42	www.pupsandomierz.pl
Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku-Kamiennej	41 251-73-00	www.pupskarzynsko.pl
Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach	41 273-62-00	www.pup-starachowice.pl
Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie	15 564-38-85	www.pupstaszow.pl
Powiatowy Urząd Pracy we Włoszczowie	41 394-35-40	www.pupwloszczowa.pl